

Проект Венера

Часті запитання

Запитання 1. Що таке Проект Венера?

Проект Венера - це організація, яка пропонує реальний план дій для соціальних перетворень, спрямованих на досягнення мирної глобальної цивілізації, що стійко розвивається. Проект Венера пропонує альтернативний напрям для суспільства, в якому права людини не просто заявлені на папері, а й втілені в життя.

Проект Венера являє собою погляд на майбутнє не з позиції того, яким воно буде, а яким воно може бути, якщо використовувати доступні нам знання для досягнення нової життєстійкої глобальної цивілізації. Ми закликаємо до цілеспрямованого підходу до реконструкції культури, в якій одвічні проблеми війн, бідності, голоду, а також борги, забруднення довкілля та необґрунтовані людські страждання розглядаються не лише як розв'язувані, а й як цілком неприйнятні. Будь-які менші за масштабом зміни призведуть до повторення тих самих проблем, що існують сьогодні.

Проект пропонує альтернативне бачення, непорівнянне з жодною відомою досі політичною, економічною або соціальною системою. Він передбачає час у найближчому майбутньому, коли гроші, політика, особисті та загальнонаціональні інтереси зживуть себе. Ця картина може здатися ідеалістичною, проте в її основі лежать 75 років дослідницьких і експериментальних робіт, виконаних Жаком Фреско. Проект пропонує рішення в безлічі галузей: освіта, транспорт, чисті джерела енергії, комплексні міські системи та багато іншого.

Багато людей вважають, що необхідні лише вищі стандарти моральності, а також ухвалення міжнародних законів і угод, які гарантували б всесвітній спільноті сталий розвиток. Навіть якщо обрати на державні посади найпорядніших людей, нам не уникнути багатьох проблем, якщо буде недостатньо ресурсів. Доти, доки лише кілька держав контролюють більшу частину світових ресурсів, а грошовий прибуток стоїть на першому місці, ті самі події повторюватимуться знову і знову.

Зі зростанням масштабів завдань і наукової інформації, люди дедалі частіше стикаються зі спільними загрозами, що виходять за межі однієї держави. Перенаселення, нестача енергії, забруднення довкілля, нестача води, економічні катастрофи, поширення неконтрольованих захворювань і витіснення людської праці машинами загрожує кожному з нас. Незважаючи на те, що багато людей намагаються пом'якшити становище, наші соціальні проблеми і проблеми довкілля залишаться непереможеними, доки лише кілька могутніх держав і фінансових інституцій не зможуть перемогти нас.

фінансово зацікавлених сторін контролюють і споживають більшу частину світових ресурсів.

Якщо ми насправді хочемо покласти край постійним міжнародним і соціальним проблемам, ми повинні оголосити Землю і всі її ресурси спільним надбанням усього людства.

Земля все ще багата ресурсами. Але наші методи розподілу ресурсів через грошові відносини більше не підходять нам. Ба більше, вони суперечать нашому виживанню. Сьогодні ми володіємо найпередовішими технологіями, але наша соціальна та економічна системи сильно відстають від технічного прогресу. Ми могли б із легкістю створити світ достатку для всіх людей, світ без прислуговування і боргів, світ, що спирається на несучу здатність ресурсів Землі. При розумному і гуманному застосуванні науки і техніки, люди Землі зможуть спільно визначати курс розвитку майбутнього, захищаючи при цьому навколишнє середовище. Ніяких грошей не вистачить на те, щоб здійснити ці плани. Однак у нас більш ніж достатньо ресурсів.

Запитання 2. Що таке "ресурсо-орієнтована економіка"?

Проект Венера пропонує працювати в напрямі становлення всесвітньої ресурсо-орієнтованої економіки, яка розглядає ресурси планети як спільне надбання всіх жителів Землі. Застосовувані сьогодні методи розподілу ресурсів через грошові відносини застаріли, контрпродуктивні і не справляються із завданням задоволення потреб людини.

Простіше кажучи, у ресурсо-орієнтованій економіці ми оперуватимемо не грошима, а доступними ресурсами з метою створити найсправедливіші та найефективніші засоби їхнього розподілу. У такій економічній системі всі товари і послуги доступні кожному без використання грошей, кредитів, бартеру, або будь-якої форми боргу чи прислуговування.

Для того щоб краще зрозуміти ресурсо-орієнтовану економіку, уявіть таке: якби всі на світі гроші несподівано зникли, причому родючі землі, заводи, кваліфікований персонал та інші ресурси залишилися, ми змогли б виробити все необхідне для задоволення потреб людини. Людям потрібні не гроші, а вільний доступ до всього необхідного для життя, не переймаючись при цьому своїм фінансовим станом і не звертаючись по допомогу до урядових установ. В умовах достатку, створюваного ресурсо-орієнтованою економікою, гроші втраять будь-який сенс.

Ми живемо в час, коли інновації в науці й технологіях можуть з легкістю створити достаток для всіх людей світу. У нас більше немає необхідності у свідомому зниженні ефективності за допомогою запланованого старіння, щоб зберегти застарілу грошову систему, яка не відповідає сьогоднішнім вимогам. Якщо нам щиро небайдужа доля довкілля і людства, якщо ми справді небайдужі до долі довкілля і людства.

Якщо ми дійсно хочемо покласти край війнам, територіальним суперечкам, злочинності, бідності та голоду, ми повинні переглянути соціальні процеси, відповідальні за більшість наших проблем. Усвідомлюємо ми це чи ні, але саме наші поточні соціальні процеси - політика, віросповідання, орієнтована на прибуток економіка, задані культурою норми поведінки - призводять до голоду, війни, хвороб і руйнування довкілля.

Мета нової соціальної моделі - набір стимулів, не спрямованих на реалізацію таких обмежених та егоїстичних цілей, як багатство, власність і влада. Нові стимули спонукатимуть людей до самореалізації та творчості як у матеріальному, так і в духовному плані.

Запитання 3. Чому ви вважаєте, що необхідний настільки революційний підхід, яким є Проект Венера?

Наша нинішня система не здатна забезпечити високий рівень життя кожному та гарантувати захист довкілля, оскільки її основною рушійною силою є прибуток. Не варто звинувачувати в цьому лише бізнес, фірми та підприємства, адже, насправді, вони змушені діяти подібним чином для збереження конкурентної переваги. До того ж, із приходом автоматизації, комп'ютеризації та штучного інтелекту дедалі більша частка людської праці замінюватиметься автоматичними системами. У результаті дедалі менше людей зможуть купувати товари та послуги, хоча можливість створювати достаток у нас залишиться. Ці події добре описані в книжці Джеремі Ріфкіна "Кінець роботи: глобальний занепад зайнятості та зоря постринкової ери" (Putnam, 1995). Проект Венера пропонує новий підхід, який перетворить на переваги негативні сторони застосування автоматизації та штучного інтелекту. Проект усуне згубні наслідки автоматизації, що спостерігаються в нашому суспільстві, як-от масові скорочення робітників, зокрема й висококваліфікованих.

Запитання 4. Можливо, в уряді просто потрібні порядні люди?

Недостатньо просто критикувати, вказувати на недоліки суспільства або стверджувати, що в органи влади мають обиратися високоморальні люди - усе це мало допоможе розвитку цивілізації. Насправді потрібне розумне управління світовими ресурсами, а також всебічне і працездатне регулювання соціальних процесів і проблем довкілля в суворій відповідності до доступності ресурсів і несучої здатності нашої планети. Навіть у разі обрання бездоганних людей в уряд, якщо недоступні ресурси і технології, виникнуть війни, злидні і корупція незалежно від того, скільки буде ухвалено нових законів або підписано мирних договорів. Рівень життя підвищується не за рахунок демократії, а

завдяки ресурсам, воді, орним землям і новим технологіям. Риторичні та паперові прокламації недоречні в завідуванні справами людини та суспільства.

Запитання 5. Яких поглядів ви дотримуетесь щодо грошей?

Навіть якби раптом усі гроші у світі було знищено, доки в нас є орні землі, заводи, потрібні ресурси та технічний персонал, ми зможемо збудувати все що завгодно і, більше того, створити достаток. Під час Великої депресії пилососи красувалися у вітринах, автомобілі рядами стояли в салонах. Земля залишалася колишньою. Єдине, чого не було, так це грошей у гаманцях. Купівельна спроможність була вкрай низькою.

На початку Другої світової війни у США було всього близько 600 першокласних бойових одиниць авіації. Ми швидко подолали цей недолік, почавши випускати понад 90.000 літаків на рік. На момент початку Другої світової питання стояло так: чи достатньо у нас фінансів для виготовлення необхідної зброї? Відповідь була: ні, у нас недостатньо грошей або золота, але у нас більш ніж достатньо ресурсів. Саме наявність ресурсів і технічного персоналу дали змогу Сполученим Штатам забезпечити необхідний для перемоги у війні рівень виробництва.

Виходить, що справжнє багатство будь-якої нації лежить у її природних ресурсах і людях, які працюють над створенням більш гуманного способу життя шляхом усунення дефіциту. Усі соціальні системи, незважаючи на їхню політичну філософію, релігійні переконання або суспільні звичаї, повністю залежать від таких природних ресурсів, як чисте повітря, вода, орні землі, а також для забезпечення високого рівня життя від промислового устаткування і технічного персоналу. Грошова система була створена сотні років тому і була ледь доречна для того часу. Досі ми використовуємо ту ж саму застарілу систему, яка, за великим рахунком, винна в більшості сьгоднішніх проблем. Немає сумнівів, що навіть найбагатша на сьогодні людина почувалася б набагато затишніше у високоенергетичному суспільстві, що його пропонує Проект Венера.

Запитання 6. У чому полягають основні згубні наслідки грошової системи?

Використання цього старого методу обміну містить у собі безліч недоліків. Ми наведемо лише деякі з них і надамо вам можливість самотійно доповнити список.

- Гроші виступають лише перешкодою між тим, що людині потрібно, і тим, що вона може отримати. Людям потрібні не гроші, а доступ до ресурсів;
- Використання грошей призводить до розшарування суспільства на класи і до елітизму, що ґрунтується насамперед на економічній нерівності;

- Люди не рівні, якщо вони не мають рівної купівельної спроможності;
- Більшість людей - раби своєї роботи, яка їм не подобається і яку їм доводиться виконувати тільки тому, що їм потрібні гроші;
- Потреба в грошах породжує моторошну корупцію, жадібність, злочинність, крадіжки тощо;
- Більшість законів ухвалюють на користь корпорацій, які мають достатньо грошей для лобіювання, підкупу та переконання державних осіб видавати закони, що слугують їхнім корпоративним інтересам;
- Ті, хто контролюють купівельну спроможність, мають великий вплив;
- Гроші використовуються також для управління людьми з низькою купівельною спроможністю;
- Нерідко такі товари, як харчові продукти, знищують заради підтримання високих цін; за дефіциту ціни зростають;
- Щорічні незначні зміни, що вносяться до товарного вигляду продукції, необхідні лише для того, щоб вони здавалися новішими і моднішими, а також для появи нових ринків збуту для виробників. Усе це призводить до колосального марнотратства матеріалів і надмірного споживання ресурсів;
- Через дорожнечу новітніх засобів утилізації відходів різко погіршуються умови довкілля;
- Планета розоряється заради наживи;
- Переваги технологій доступні лише людям із достатньою купівельною спроможністю;
- І найважливіше, коли основною метою діяльності корпорацій є отримання прибутку, рішення в усіх сферах ухвалюють не на користь людини і довкілля, а, насамперед, на користь накопичення капіталу, майна і влади.

Запитання 7. У своїй книзі Ви згадуєте про економічний колапс. Чи є він, на Вашу думку, єдиною можливістю відходу від монетарної економіки?

За всю історію ще жоден уряд не планував наперед і не спрямовував суспільство в наступну фазу соціального розвитку. Укорінені порядки прагнуть зберегти себе. На жаль, для того, щоб люди почали шукати альтернативний соціальний напрямок, імовірно, потрібен економічний колапс і умови, за яких люди розчаруються у своїх лідерах. Соціальні зміни завжди відбувалися завдяки економічній кризі, корупції в уряді, зловживанню громадськістю тощо. До уряду входять здебільшого бізнесмени, юристи та інші самозвані особи, які переслідують свої особисті або корпоративні інтереси, а не інтереси суспільства загалом.

Запитання 8. Хіба не стануть чинити опір багаті та сильні світу цього?

У багатьох випадках багаті та сильні світу цього чинитимуть опір приходу нового суспільства. Але якщо вони продовжать автоматизувати виробництво, а вони змушені це робити заради конкурентоспроможності, машини витіснять мільйони робочих місць. Це торкнеться не тільки робітників на складальному конвеєрі, а й лікарів, інженерів, архітекторів тощо. У міру зниження купівельної спроможності вся індустрія, що залежить від цих людей, перестане функціонувати. Це призведе до кінця монетарної системи, що зжила себе. Річ не в тому, що багатим і сильним доведеться відмовитися від своїх фабрик і заводів - їхня власна жадібність призведе до того, що їхні підприємства перестануть бути потрібними.

Коли наука і технології працюють на благо людини, коли всі ресурси Землі визнані загальним надбанням усіх людей - тільки тоді ми зможемо стверджувати, що на планеті Земля є розумне життя.

Запитання 9. Чи матимуть регіональні відмінності такий самий сильний вплив, як сьогодні? Чи ці відмінності зникнуть?

Сьогодні наші проблеми величезні та глобальні і за своїм масштабом, і за впливом. Їх не може розв'язати будь-яка країна поодиночі. Концепція загального надбання за своєю суттю глобальна, але реалізовуватися вона має локально.

Почати потрібно з того, що спільного у різних людей. Усі соціальні системи, незважаючи на політичну філософію, релігійні переконання і традиції, зрештою залежать від таких природних ресурсів як чисте повітря, вода, орні землі, а для забезпечення високого рівня життя - від промислового устаткування і технічного персоналу. Високого рівня життя можна досягти шляхом розумного і гуманного застосування науки і технологій за використання глобального системного підходу. Коли гроші й корисливі інтереси зживуть себе, взаємодія країн буде спрямована на досягнення спільних цілей у спільних інтересах. Завдяки такому підходу зникнуть штучні кордони держав, що розділяють людей.

Запитання 10. Від якого роду утисків і гноблення позбавлені люди в концепції Проекту Венера?

Найбільший урок, який ми могли б отримати, полягає в тому, що люди, вільні від боргів, почуття незахищеності та страху, стають більш дружелюбними. Ніхто не захоче продавати або ж відбирати блага чи гроші в інших людей. У ресурсо-орієнтованій економіці не буде підстав для нездорової агресії. Люди більше не будуть обтяжені такими болісними проблемами, що споживають більшу частину їхнього часу, як кредит на житло, витрати на медицину, страхування

від пожежі, економічний спад, втрата роботи і податки. Усунувши ці клопоти, а також умови, які породжують заздрість, жадібність, суперництво, наше життя стане набагато осмисленішим. Можливо, вперше ми відчуємо, що означає бути Людиною.

Покращуючи життя інших людей, захищаючи навколишнє середовище і працюючи над створенням достатку, наше власне життя стає багатшим і благополучнішим. Застосування цих цінностей дасть змогу всім нам досягти вищого стандарту життя у відносно короткий термін. При цьому якість життя поліпшувалася б безперервно.

Люди змогли б займатися будь-якою творчою діяльністю за їхнім вибором, не відчуючи економічного обтяження, обмеження свобод, не переймаючись податками та іншими чинниками, притаманними грошовій системі. Під творчою діяльністю ми розуміємо будь-яку діяльність, яка спрямована на поліпшення життя самої людини та інших людей. Коли освіта і ресурси стануть доступними кожному без цінника, людському потенціалу не буде меж. За таких умов люди житимуть довше, їхнє життя буде яскравішим, насиченішим і повноціннішим. Мірилом успіху слугуватиме здійснення власних прагнень, а не накопичення багатства, майна і влади.

Запитання 11. У чому полягає найважливіший аспект Проекту Венера?

Найважливіший аспект проекту - спрямувати зусилля всіх країн на спільну роботу над відновленням довкілля в рамках ресурсо-орієнтованої економіки. Наша головна мета полягає у визнанні всіх ресурсів планети спільним надбанням людства. Тільки це покладе край таким явищам, як війни, бідність, голод, політична корупція і руйнування довкілля. Запропоновані нами технології можуть забезпечити неймовірно високий рівень життя для кожного.

У підсумку зникли б штучні державні кордони, які розділяють людей. Якщо вам важко усвідомити важливість цієї умови, зверніть увагу, що після того, як окремі штати Північної Америки об'єдналися, закінчилися всі територіальні суперечки і потреба в прикордонних постах відпала. Ті самі дії потрібно зробити і в глобальному масштабі, а також щодо науки і техніки, які слугуватимуть на благо всіх жителів Землі.

Запитання 12. Який план дій?

Набагато ефективніше побудувати нові міста, що самозабезпечуються, ніж відновлювати або ремонтувати старі. Нові міста використовуватимуть усі переваги новітніх технологій, будуть чистими, безпечними та сприятливими для проживання. У більшості випадків вони будуть циркулярними.

Також необхідна повна інвентаризація всіх доступних ресурсів планети. Перше експериментальне місто буде побудовано як центр планування, який проведе

повну інспекцію всіх орних земель, виробничих потужностей, транспорту, технічного персоналу, чисельності населення та інших ресурсів, необхідних для суспільства зі сталим розвитком. Така інвентаризація допоможе нам визначити параметри глобального планування гуманізації соціального і технологічного розвитку з урахуванням несучої здатності Землі та потреб населення. Найкращим способом для цього може бути комп'ютерна, постійно оновлювана модель планетарних ресурсів.

Однією з функцій першого міста буде тестування проектних параметрів і в разі потреби їх коригування. Воно сприятиме в поширенні інформації про новий соціальний напрям через книги, журнали, телебачення, радіо, семінари, театр і парки розваг. У такому місті розроблятимуть і випробовуватимуть автоматизовані засоби для побудови наступних міст. Крім цього, проводитимуть дослідження з розвитку альтернативних джерел енергії. Також частина сил буде спрямована на розробку нових матеріалів з метою усунення дефіциту ресурсів.

Нова система забезпечуватиме людей усім необхідним у перехідний період. Для сталого розвитку нашої цивілізації управління передовими технологіями і доступними ресурсами планети має бути скоординоване в рамках гуманного глобального підходу. Наприклад, кількість побудованих лікарень і шкіл, а також забезпечення їх необхідним обладнанням залежатиме від статистичних характеристик населення на даній території. Деякі медичні пункти будуть мобільними, інші можна буде встановити як на суші, так і на воді.

У процесі переходу голодуючим регіонам будуть надані теплонакопичувачі для приготування їжі та стерилізації води. Продукти харчування для цих районів можуть бути зневоднені і стиснуті для економії займаного простору. Упаковка буде екологічно чистою (такою, що розкладається мікроорганізмами) і може також служити як чисте добриво. Регіони без родючих земель використовуватимуть гідропонічні розсадники, наземні рибні господарства або морські ферми. Енергія буде отримана від вітру, сонця, теплонакопичувачів, хвиль, біомаси, геотермальних та інших джерел.

Міждисциплінарна команда кваліфікованого персоналу, відповідно до вимог проекту, працюватиме над автоматичними системами виробництва і постачання товарів та послуг у великих масштабах. Це і буде "армія майбутнього" - величезна мирна мобілізація, націлена на відновлення природи і на благо людей. Такі дії ще ніколи не робили і можливі лише тоді, коли гроші їм не перешкоджають. Питання не в тому, чи вистачить у нас грошей, а в тому, чи є в нас ресурси і технічні засоби для того, щоб втілити цей проект у реальність.

Перший етап

Перший етап довгострокових планів Проекту Венера вже в процесі реалізації. Жак Фреско - футуролог, винахідник, промисловий дизайнер і засновник проекту, а також його помічник Роксана Медоуз, побудували дослідницький центр площею 10 гектарів у містечку Венус, штат Флорида, з метою презентації пропозицій проекту. DVD-диски, брошури і нещодавно опублікована книга "Все найкраще, що не купиш за гроші: поза політикою, бідністю і війнами" були випущені для ознайомлення громадськості з проектом і його численними пропозиціями. Для ілюстрації цього досяжного майбутнього було створено сотні футуристичних моделей, відео та комп'ютерних зображень.

Про життя і роботу Жака Фреско було знято повнометражний документальний фільм "Спроектоване майбутнє". Його режисер Вільям Газецкі був номінований на премію "Оскар" і став лауреатом премії "Еммі". Також фільми "Дух Часу: Додаток" і "Дух Часу: Наступний крок", зокрема, розповідають і про Проект Венера.

Другий етап

Другий етап передбачає створення повнометражного художнього фільму, який наочно продемонструє роботу запропонованих проектом нововведень, що охоплюють весь світ. Фільм донесе до глядачів своє позитивне бачення мирного суспільства, в якому всі люди складають одну велику сім'ю на планеті Земля; фільм представить на суд цивілізацію, в якій всі люди зайняті пошуком кращого розуміння навколишнього світу. Цей фільм буде одночасно пізнавальним і розважальним для дорослих і для дітей.

Третій етап

Створення експериментального дослідницького міста, яке дасть змогу протестувати плани і пропозиції Проекту Венера і дасть можливість побачити втілені в життя ідеї. Плани для більшої частини первісної техніки і будівель уже перебувають у процесі розроблення. Наразі триває збір коштів для надання допомоги в будівництві пілотного проекту. Це експериментальне місто працюватиме над здійсненням цілей і пропозицій проекту:

- Всесвітнє визнання ресурсів Землі надбанням усього людства;
- Скасування штучних кордонів, що розділяють людей;
- Перехід від грошово-орієнтованих національних економік окремих країн до всесвітньої ресурсо-орієнтованої економіки;
- Стабілізація чисельності населення світу через підвищення рівня освіти і через добровільний контроль над народжуваністю;
- Відновлення навколишнього середовища;

- Реконструкція міст, транспортних систем, сільськогосподарських і промислових підприємств в енергозберігаючі, екологічно чисті, здатні задовольнити потреби всіх людей;
- Поступова відмова від таких форм управління як корпорації та уряди (місцеві, національні або транснаціональні);
- Взаємообмін технологіями і використання їх на благо всіх народів;
- Розробка і використання чистих поновлюваних джерел енергії;
- Виготовлення продукції тільки вищої якості для всіх людей у світі;
- Проведення досліджень під час будівництва будь-яких великих проєктів про наслідки впливу на довкілля;
- Заохочення творчого і творчого начала в людині в усіх її проявах;
- Позбавлення від пережитків минулого (націоналізму, фанатизму) і забобонів шляхом підвищення рівня освіти населення Землі;
- Усунення будь-яких видів елітаризму, включно з технічним;
- Розробка методологій за допомогою наукових досліджень, а не випадкових думок;
- Створення нової мови спілкування в школах на основі зближення її з навколишнім світом;
- Забезпечення людей не тільки всім необхідним для життя, а й виховання індивідуальності за допомогою завдань, що стимулюють людський розум;
- Інтелектуальна та емоційна підготовка людей до майбутніх змін.

В експериментальному місті також планується створення тематичного парку, в якому відвідувачі зможуть не тільки розважитися, а й отримати інформацію про перспективи суспільства, життя якого ґрунтується на гуманному та шанобливому ставленні один до одного і до довкілля. У цьому авангардному місті існуватимуть "розумні" будинки; високоефективні, екологічно чисті транспортні системи; передові комп'ютерні технології та багато інших новинок, які зможуть поліпшити якість життя всіх людей у найкоротші терміни.

Циркулярні міста стануть частиною перехідного періоду й еволюціонуватимуть від напівкооперуючих грошово-орієнтованих спільнот до ресурсо-орієнтованої економіки. Вони можуть стати прототипами для інших міст, які можна буде будувати по всьому світу. Темпи здійснення планів залежатимуть від фінансових ресурсів, отриманих на ранніх стадіях реалізації проєкту, і від людей, які розділяють наші погляди, беруть участь і підтримують мету та пропозиції Проєкту Венера.

У міру того як нові спільноти розвиватимуться і ставатимуть типовими, вони можуть ставати основою для нової цивілізації, яка прийде не революційним, а еволюційним шляхом.

Ніхто не в силах передбачити майбутнє. Ми можемо лише робити прогнози, ґрунтуючись на поточній інформації та тенденціях. Зростання чисельності населення Землі, технологічні зміни, стан довкілля та доступні ресурси - все це разом відіграє першорядну роль у проєктуванні майбутнього.

У світі немає ідеології, філософії або точки зору, неважливо, в релігії, політиці чи науці, яку б ніхто не заперечив. Однак ми впевнені, що окремі розділи Проєкту Венера, які можуть здатися загрозливими, є такими лише в уявленнях деяких людей.

Проєкт Венера - це не утопія, не Великий Брат, він не відображає ідеали непрактичних мрійників. Навпаки, він являє собою досяжні цілі, що вимагають лише грамотного застосування вже наявних у нас знань. Єдині наші обмеження ті, які ми накладаємо на себе самі.

Ми вітаємо Ваше прагнення дізнатися більше про пропозиції Проєкту Венера з наших книг, відеоматеріалів і семінарів. Якщо ви солідарні з цим напрямком, приєднуйтеся до нас і підтримайте реалізацію проєкту.

Запитання 13. Яким Ви бачите колапс існуючої системи?

Уряд і промисловість перекладатимуть на комп'ютери дедалі більше відповідальності за ухвалення рішень. Сучасні машини здатні обробити трильйони біт інформації за секунду, що набагато перевершує здібності всіх політиків і підприємців разом узятих. Комп'ютери також можуть збирати й обробляти інформацію, що постійно надходить.

Інший бік цієї тенденції полягає в тому, що робота багатьох людей буде замінена машинами. Звільнені працівники більше не матимуть достатньої купівельної спроможності, щоб підтримувати роботу грошової системи, яка наразі у вигляді гігантських боргів лежить тяжким тягарем на всьому населенні й уряді.

У міру того як застаріла грошова система замінюватиметься автоматизацією дедалі більше людей, промисловість втратить свій авторитет. Більшість людей, витіснених машинами, більше не зможуть підтримувати баланс "робота - сім'я" і стиль життя, що прославлявся століттями в усіх індустріальних країнах.

З розвитком штучного інтелекту машинам будуть доручені завдання з ухвалення складних рішень у промислових, військових та урядових питаннях. Це не означає, що машини захоплять владу. Навпаки, процес ухвалення рішень, що поступово передається штучному інтелекту, є наступним етапом соціальної еволюції.

Багато людей вважають, що глави держав здійснюють реформи, глибоко піклуючись про добробут своїх громадян. Це дуже далеко від істини. Також хибним є твердження, що минулі зміни в суспільстві здійснилися завдяки змінам у школах і сім'ях. Усі наявні урядові системи прагнуть зберегти владу і переслідують свої власні інтереси.

Справжні відповідальні за зміни сили - це зовнішні події, біосоціальний тиск, які фізично змінюють наше середовище та усталені соціальні процеси. Прикладом може слугувати впровадження машин, які витісняють людей і позбавляють їх можливості заробляти засоби для існування, або несприятливі природні умови: посуха, повені, урагани та землетруси, антропогенні катаклізми, пов'язані з економічною нестабільністю, або загроза війни.

Запитання 14. Як відбуватиметься перехід до пропонованої системи?

На цьому етапі Проект Венера знайомить із набором цінностей і процедур, які можуть допомогти в зародженні нового суспільства. Наш проєкт надасть моделі та креслення для прототипного співтовариства з метою перевірки наших пропозицій на працездатність; ми постараємося створити середовище, в якому люди зможуть пристосуватися до нової технологічної ери і інтелектуально, і емоційно. Ми вважаємо, що менші зміни, ніж повна перебудова суспільства, були б недоречні та неефективні.

Оскільки зараз ми живемо в грошово-орієнтованому суспільстві, для створення експериментального співтовариства потрібен стартовий капітал, який можна фінансувати різними способами. Один із них - випуск повнометражного фільму, що демонструє переваги нової соціальної системи для всіх людей на планеті. Інший спосіб - будівництво тематичного парку, де відвідувачі особисто переконалися б у багатьох перевагах пропозицій Проекту Венера. Уже опубліковано книжки, знято відео, креслення, моделі, сценарій до фільму, а також побудовано науково-дослідний центр площею 10 гектарів.

Усі кошти, отримані від реалізації запропонованих проєктів, публікацій, відео, семінарів, лекцій, включно з благодійними внесками та грантами, будуть спрямовані на сприяння в підготовці та будівництві першого експериментального міста.

Наші пропозиції представлено на суд громадськості та освітніх закладів. Ми і вас запрошуємо взяти в ньому участь. Якщо достатньо людей вважатимуть наші пропозиції прийнятними і долучаться до поширення інформації про проєкт, ми зможемо сформувати ядро організації для швидшого здійснення цілей проєкту.

За часів Великої депресії 1929-го року, коли сталася банківська криза, і маси людей потрапили під звільнення, становище здавалося безнадійним. Ці умови призвели до створення нових організацій і течій, які спрямували свої зусилля на

вирішення багатьох проблем - Об'єднане людство (Mankind United), соціалізм, комунізм, технократія, Світовий федералізм (The World Federalist) тощо. Вони масово інформували суспільство. Подібні обставини іноді називають біосоціальним тиском.

Сьогодні люди недостатньо добре поінформовані, щоб розробити обґрунтовану і здійсненну соціальну систему, спираючись на розумні методи. Проект Венера не буде реалізований сьогоднішніми політичними лідерами, адже їх призначили для збереження наявного порядку, а не для змін. Щойно сучасні соціальні інститути покажуть свою неспроможність укупі з некомпетентністю політиків, люди почнуть шукати інші можливі соціальні альтернативи. Зазвичай до дії людей спонукають нестерпні умови, які загрожують їхній безпеці та існуванню.

Сьогодні жодна країна не збирається відмовлятися від свого суверенітету заради суспільної системи, яка поки що не випробувана. Отже, тільки колапс системи зможе спонукати людей до пошуку альтернативних соціальних програм. Підтвердження тому можна бачити в історії розвитку людства.

Колапс

Проект Венера може бути здійснений у глобальному масштабі тільки тоді, коли світові економічні системи перестануть задовольняти потреби людей.

Впровадження автоматизації та аутсорсинг спричинять крах всесвітньої грошової системи. Без роботи залишаться не тільки складальники на конвеєрних лініях, а й лікарі, інженери, архітектори тощо. Оскільки робітники і фахівці втратять купівельну спроможність, залежні від них галузі промисловості більше не зможуть функціонувати. Річ не в тому, що власники кинуть свої фабрики і заводи, а в тому, що люди перестануть бути платоспроможними і більше не зможуть підтримувати грошову систему. Поступово навіть у кіноіндустрії акторську гру замінює комп'ютерна графіка, а це означає, що незабаром багато телеведучих і знаменитостей залишаться без роботи.

Початок цього колапсу вже добре помітний у глобальних масштабах.

Важкі умови слугуватимуть стимулом для соціальних змін, але досі жодна людина і жодна організація ще не запропонували план необхідних змін і способи для його реалізації. Наша нинішня система не працює. Доки нагальна необхідність змін не буде усвідомлена громадськістю, одвічні проблеми повторюватимуться знову і знову: війни, економічні кризи, інфляція, голод, бідність і невинуваті страждання безлічі людей.

Проект Венера не може бути реалізований доти, доки люди не будуть поінформовані про його пропозиції та цілі. Найкращий спосіб показати світові новий соціальний напрям - це повнометражний художній фільм. Він просто і доступно продемонструє

розкриває переваги ресурсо-орієнтованої економіки для всього світу. Цей цікавий навчальний фільм покаже безмежні можливості суспільства, що еволюціонує, в якому політика, злидні, гроші та війни залишилися позаду.

За дуже короткий час фільм побачать мільйони людей по всьому світу. Ми вважаємо, що цей фільм необхідно випустити до того, як настане соціальний колапс. Фільм підготує людей до перехідного періоду і покаже їм напрямок, до якого слід прагнути. Перед нами ще багато роботи. Ми сподіваємося, що про пропозиції Проекту Венера дізнається достатньо людей ще до колапсу - це посприєє реалізації цієї нової соціальної моделі.

Випуск телесеріалу можливий як альтернативний спосіб, який покаже наше бачення цього сміливого проекту і прискорить його розуміння.

Отже, наше основне завдання полягає в навчанні за допомогою ЗМІ. Якщо достатньо людей дізнається про цей напрямок, прийме пропозиції і захоче їх реалізувати, то ми зможемо почати будівництво першого експериментального міста. Проект Венера надасть моделі та креслення для створення прототипного суспільства.

Експериментальне місто

Проект Венера пропонує побудувати нове експериментальне місто для виконання таких завдань:

- Перевірити працездатність планів і пропозицій Проекту Венера і надати людям необхідну інформацію, щоб підготувати їх до майбутніх змін і інтелектуально, і емоційно.
- Заснувати постійно діючий центр довгострокового і короткострокового планування глобальних проектів, що працюватиме над упровадженням ресурсоорієнтованої економіки, над усуненням дефіциту, голоду, злиднів та інших хвороб суспільства.

Місто не буде приватним комерційним підприємством, доступним для небагатьох обраних. Навпаки, воно буде відкрите для відвідування кожною людиною. Запропонована кругова конфігурація подібних міст - не просто архітектурне вишукування, а плід багаторічних досліджень з організації середовища з метою забезпечення його мешканців усім необхідним, а також для бережливого ставлення до ресурсів. Без великих знань про симбіотичні зв'язки між людиною і природою було б дуже важко виробити посправжньому здійсненні рішення для багатьох з наших проблем. Проект Венера приділяє цим факторам дуже серйозну увагу.

Рішення, ухвалені перехідним урядом у такому середовищі, будуть спрямовані на досягнення гуманного, екологічно чистого і технологічного суспільства сталого розвитку.

Як і інші інноваційні соціальні проекти, Проект Венера починається з невеликої групи людей, які інформують про переваги цього нового напрямку для людства. Ми завжди раді людям, які в міру своїх можливостей готові допомогти на перших етапах будівництва нового експериментального міста. Нам знадобиться міждисциплінарна команда інженерів-системотехніків, програмістів, архітекторів, містобудівників, соціологів, педагогів тощо.

У Проекті Венера умови навколишнього середовища не розглядаються як постійні або статичні. Ми повинні розглядати адаптацію як безперервний процес усередині системи. Тоді тимчасові заходи не будуть застосовуватися довше, ніж це необхідно.

Ця кругова модель може стати прототипом для інших міст, які можна буде будувати по всьому світу. Темпи здійснення планів залежатимуть від фінансових ресурсів, отриманих на ранніх стадіях реалізації проекту, і від людей, які поділяють наші погляди, беруть участь і підтримують проект. У міру того як нові спільноти розвиватимуться і ставатимуть типовими, вони можуть стати основою для нової цивілізації, яка прийде не революційним, а еволюційним шляхом.

Проект Венера не закликає до руйнування існуючої капіталістичної системи - ми вважаємо, що вона самознищиться в результаті соціальної еволюції. Ми вітаємо Ваше прагнення дізнатися більше про пропозиції проекту з наших книжок і відеоматеріалів, а також запрошуємо вас приєднатися до нас у роботі над створенням нової цивілізації, яка зможе надати кращі умови життя для кожного.

На закінчення

Багато хто хоче знати, що вони можуть зробити вже зараз, щоб посприяти всесвітньому об'єднанню. Якщо ви солідарні з пропозиціями проекту, ви можете допомогти, дізнавшись більше про проект із наших книжок і DVD, поширювати інформацію будь-якими можливими способами. Обговорення цих ідей, збір грошових коштів, складання заявок на гранти, допомога в залученні громадськості, сприяння в організації тематичних лекцій і допомога у виробництві рекламних матеріалів - усе це піде на користь. Також дуже важливим є Ваше сприяння у створенні художнього фільму. Попереду багато справ, і нам потрібна допомога великої кількості людей, щоб донести всі ці ідеї в маси.

Наші пропозиції представлено на суд громадськості та освітніх установ. Якщо достатньо людей вважатимуть наші пропозиції прийнятними та долучаться до поширення інформації про проект, ми зможемо сформувати ядро організації для швидшого здійснення цілей Проекту Венера.

Ми у відповіді за наше майбутнє. Якщо ми не візьмемо на себе цю відповідальність, інші думатимуть за нас.

Запитання 15. Які перші кроки буде зроблено в рамках глобальної ресурсо-орієнтованої економіки?

Після того як країни досягнуть угоди про об'єднання і спільне використання земних ресурсів, потрібно буде провести повномасштабну інвентаризацію наявних ресурсів, технічного персоналу, заводів, орних земель тощо, щоб отримати повну інформацію для визначення параметрів нової соціальної моделі. На початковому етапі розроблятимуть кібернетичну систему, яка послужить базою даних наявних ресурсів. Це дасть нам змогу перейти до наступних кроків у плануванні. Головним початковим завданням буде забезпечення населення їжею, водою, житлом, медичною допомогою і чистими джерелами енергії.

У перехідний період голодуючим регіонам буде надано теплонакопичувачі для приготування їжі та стерилізації води. Продукти харчування для цих районів можуть бути зневоднені і стиснуті для економії місця. Ми могли б пресувати багато продуктів харчування, зокрема ті, що містять більшість необхідних поживних речовин, яких недостатньо в слаборозвинених регіонах. Упаковка піддаватиметься біологічному розкладанню і зможе також застосовуватися як екологічно чисте добриво. У регіонах, що не мають орних земель, будуть використовуватися гідропонні ферми, наземні рибні господарства і морські ферми.

Більшість університетів світу візьмуть участь у розробленні базових моделей міст, виробничих об'єктів і транспорту. Проект Венера ставить перед собою завдання визначення базових параметрів. Наприклад, ефективна, економічна і безпечна утилізація ресурсів, а також переробка матеріалів з користю для людей та екології. Споруди можуть бути легко зібрані і розібрані за допомогою складально-монтажного виробництва, автоматизації та матеріалів з пам'яттю форми.

Чисті джерела енергії переважатимуть у всіх сферах інфраструктури. Джерелами енергії стануть вітер, сонце, теплонакопичувачі, фотоелементи, хвилі, біомаса, геотермальні процеси тощо.

З безлічі наданих ідей вибір здійснюватиметься на основі показників енергоспоживання у виробництві та в експлуатації. Не всі матеріали будуть відразу доступні. Перед дослідницькими командами в усьому світі буде поставлено завдання - розробити альтернативні системи і матеріали для подолання їхньої нестачі. Не слід забувати, що дослідження і розробки не залежатимуть від фінансування, а ресурси спрямовуватимуться туди, де їх найбільше потребують, що помітно прискорить темпи розробки.

Крім цих розробок, також необхідні команди швидкого реагування для непередбачених ситуацій.

Під час переходу від грошової системи до ресурсо-орієнтованої економіки, інформацію про те, що є в наявності, надаватимуть комп'ютери. У разі виявлення комп'ютерами будь-якої нестачі розроблятимуться автоматизовані системи, що сприятимуть усуненню дефіциту.

Усі засоби масової інформації будуть використані для ознайомлення людей з цим новим напрямком, що розвивається.

Нова система забезпечуватиме людей усім необхідним у перехідний період. Люди в усіх сферах працюватимуть над усуненням дефіциту. Для сталого розвитку нашої цивілізації управління передовими технологіями і доступними ресурсами планети має бути скоординоване в рамках гуманного глобального підходу. Наприклад, кількість побудованих лікарень і шкіл, а також забезпечення їх необхідним устаткуванням, залежатиме від статистичних характеристик населення на даній території. Одні медичні пункти будуть мобільними, інші можна буде встановити як на суші, так і на воді.

Міждисциплінарна команда кваліфікованого персоналу, відповідно до вимог проекту, працюватиме над автоматичними системами виробництва і постачання товарів та послуг у великих масштабах. Це і буде "армія майбутнього" - величезна мирна мобілізація, націлена на відновлення природи і на благо людей. Такі дії ще ніколи не робили і можливі лише тоді, коли гроші їм не перешкоджають. Питання не в тому, чи вистачить у нас грошей, а в тому, чи є в нас ресурси і технічні засоби для того, щоб втілити цей проект у реальність.

Запитання 16. Яким Вам видається "переломний момент"?

Я бачу "переломний момент" як результат соціального й економічного колапсу наявної суспільної системи, коли старі цінності та методи стають дедалі менш ефективними. Напрямок, який ми виберемо, буде форсований соціальною обстановкою і низкою подій. Поки ми не візьмемо на себе відповідальність за створення більш підходящої соціальної системи, повторюватимуться війни, бідність, голод, безпритульність, кримінал, територіальні суперечки тощо. Тільки розумне управління ресурсами Землі може вирішити ці проблеми. Наша суспільна система також має гармоніювати з несучою здатністю планети та її ресурсами. Одного разу нам доведеться визнати, що єдине рішення - це оголосити ресурси Землі спільним надбанням усього людства.

Запитання 17. Як би Ви прокоментували нещодавню економічну кризу? Чи стане вона уроком сьгоднішньому суспільству?

Він міг би стати гарним уроком, якби привів нас до нового напрямку, де подібне не зможе повторитися. Але більшість людей не усвідомлюють основних законів

соціального розвитку і того, як вони впливають на їхні ціннісні орієнтири та поведінку. Вони не роблять висновків, незважаючи на те, що проходять через ці страждання. Завжди були війни, підйоми і спади, але, схоже, більшість людей не вчаться на цих помилках.

На жаль, навіть коли пропонуються по-справжньому доцільні рішення, у людей не вистачає знань, щоб гідно оцінити обґрунтованість цих пропозицій. Більшість людей навчені виконувати певні завдання для заробітку на життя, а не мислити критично.

Запитання 18. Що Ви думаєте про "Новий світовий порядок"?

Я маю наголосити, що пропонований нами глобальний підхід до управління не має нічого спільного з тими, хто хоче сформувані "Новий світовий порядок" на чолі з елітою і великими корпораціями, в якому всі інші люди прислуговують інтересам верхівки. Навпаки, наше бачення глобалізації полягає у створенні таких умов, за яких кожна людина зможе стати набагато кращою і не житиме в підпорядкуванні корпоративному правлячому класу.

Запитання 19: Не можна просто відбудувати перше місто й очікувати, що люди зважатимуть на нього. Необхідно розвивати міста поступово, в гармонії з новою суспільною свідомістю. Які кроки для цього плануються?

Як ви помітили, ми не можемо просто "відбудувати перше місто й очікувати, що люди зважатимуть на нього" і приймуть його. По-перше, люди мають бути поінформовані про цей напрямок. Його слід представити широкому загалу в прийнятному вигляді. Ми вважаємо, що необхідно зняти фільм, який допоміг би ознайомити людей з новою життєздатною системою цінностей. Такий фільм необхідно зробити до будівництва першого міста або центру планування. Нова система цінностей дозволить нам перейти до нового суспільства. Цей фільм ознайомить з набором цінностей, більш придатним для виживання і процвітання людини.

Фільм надасть необхідну інформацію, яка допоможе створити образ глобальної життєстійкої культури на основі застосування чистих джерел енергії та актуальної системи освіти, вільної від проявів націоналізму та пропаганди. Фільм зробить спробу об'єднати всі народи, надавши їм методику подолання власних обмежень. Приміром, країнам, які не мають орних земель для вирощування продуктів харчування, буде надано технології гідропонного сільського господарства. Фільм також покаже параметри моделей стійких міст та ефективної міжнародної транспортної системи для перевезення товарів і послуг. У містах будуть будинки, промисловість, енергетика (вітрова, сонячна, теплова), охорона здоров'я, освітні заклади та все інше, що необхідно для забезпечення безпеки.

необхідно для поліпшення умов життя кожного члена суспільства. Багато з міст будуть самодостатніми.

Фільм покаже сьгоднішні проблеми, а також найкращі шляхи їх вирішення за допомогою сучасних технологій. Він продемонструє, як забезпечити харчуванням усіх голодуючих. Також буде представлено розв'язання проблеми охорони здоров'я на всій землі шляхом ефективного доставлення медичного обладнання та персоналу повітрям, суходелом і водою, які відповідають нинішнім системам екстреного реагування.

Крім того, будуть показані методи і процеси опріснення води без використання викопного палива, а за допомогою теплонакопичувачів, переносних сонячних батарей, вітряних генераторів тощо. Де це можливо, для отримання електроенергії ми будемо використовувати водні течії, такі як Гольфстрім, Ісландський потік та інші океанські течії.

Фільм покаже, як масове будівництво будинків, міст, промислових майданчиків, транспорту і мостів може бути максимально швидко здійснене за рахунок використання задалегідь заготовлених структурних елементів. Буде показано, як заполярні регіони можуть стати місцем зберігання насіння і запасів продовольства на випадок надзвичайної ситуації. Буде продемонстровано, як будувати канали та водні шляхи, щоб запобігти повеням та іншим лихам. У фільмі буде описано процеси, які допоможуть усунути зараження малярією та іншими хворобами, поширеними в країнах, що розвиваються.

Щоб показати майбутнє цікаво і в деталях, ми використовуємо багато комп'ютерної графіки. Фільм допоміг би зруйнувати упередження про те, що в майбутньому правитиме технологічна еліта або інша привілейована група. Він покаже, чого можна досягти, якщо на практиці застосувати методи науки і техніки для змін у нашому способі життя. Він продемонструє, як ухвалюються рішення, коли кінцевою метою є поліпшення життя кожного і збереження чистоти екології без втручання людей, які переслідують лише свої власні інтереси. Фільм також покаже, яким чином відпаде необхідність у збройних силах.

Фільм відрізняється від усіх інших тим, що запропонує рішення і методологію досягнення єдиної глобальної культури, що стійко розвивається. Він має бути детальною, точною і добре виконаною презентацією, яка носитиме як розважальний, так і інформативний характер.

Сама по собі споруда нового міста не призведе до необхідних змін, якщо не підготувати людей до прийнятного для них напряму розвитку і цінностей нового суспільства. Фільм слугував би джерелом інформації про реальну позитивну альтернативу війнам і суспільним переворотам. Він підкреслить спільне для всіх народів - нам усім потрібне чисте повітря, вода, орні землі. У фільмі буде показано відповідний вимогам підхід до сталого розвитку і системи освіти, що підтримує сталий розвиток.

що живить цей новий напрямок. Фільм не нав'язуватиме людям свою систему цінностей. Він лише запропонує всім країнам узяти участь у відновленні навколишнього середовища і спільному будівництві благополучного майбутнього.

Фільм спонукатиме людей, яким небайдужі проблеми суспільства та довкілля, до об'єднання, а також надасть більше інформації про сам проект. Фільм представить на суд реальний план дій. Потім ми могли б створити організацію зі збору коштів на будівництво першого міста, яке стало б центром планування та реалізації цілей і завдань проекту.

Запитання 20. Який, на Ваш погляд, зв'язок між жителем і місцем його проживання? Які параметри Ви враховуєте в роботі над архітектурою і містами майбутнього?

Місто майбутнього має проектуватися як повністю інтегроване середовище з чистими поновлюваними джерелами енергії, школами, торговельними центрами, установами охорони здоров'я, освіти, транспортною системою, системою переробки відходів, сільським господарством і можливостями для дозвілля. Такі міські системи не можуть бути побудовані тільки архітекторами - для цього необхідні команди різних фахівців, таких як соціологи, програмісти, матеріалознавці, екологи, системні інженери, психологи, викладачі тощо.

Запитання 21. Я помітив деяку схожість між Вашим мисленням і уявленнями французького архітектора Леду про і д е а л ь н е місто. Ви думаєте, модель ідеального міста зразка 18-го століття може бути застосовною і для майбутнього?

Не існує ідеальних міст, як не може бути й ідеального телевізора. Майбутнє вимагає гнучкості та можливості адаптації до новітніх концепцій і т е х н о л о г і й без утопічної ідеї про фінальну стадію розвитку. Я думаю, що у майбутніх поколінь з'являться свої соціальні рішення. Я не вірю в існування останнього рубежу. Майбутнє буде й надалі зазнавати змін у вигляді подальших успішних кроків у соціальному розвитку.

Цивілізованість - це безперервний і недосяжний процес. Те саме вірно і для інтелекту. Кваліфікований електрик, який здобув освіту 75 років тому, сьогодні не знайшов би роботу, бо навчений застарілим знанням.

Запитання 22. Що, на Ваш погляд, може стати найважчою технологічною перешкодою на шляху до будівництва циркулярного міста?

Відставання в соціальному та культурному розвитку. Усі люди постійно перебувають під впливом культури. Саме вона відповідальна за рівень освіти. На жаль, сьогоднішня освіта є скоріше пропагандою, ніж надає знання про фізичні закони, що керують живими та неживими системами.

Запитання 23. Зовнішній вигляд багатьох Ваших моделей здається трохи старомодним. З яких міркувань у споруд такі форми і білий чи чорний колір?

Більшість наших планів для міських систем, промисловості, транспорту, а також пов'язаних із ними автоматизацією та кібернетикою, ґрунтуються на реальній несучій спроможності Землі та на потребах населення. Параметри моделі отримано за допомогою наявного на сьогодні дослідницького обладнання, сучасних технологій і персоналу.

Питання 24. Що буде зі старими містами?

Більшість наявних міст підуть під знесення і будуть повністю утилізовані. Вони занадто неефективні для обслуговування. Деякі міста будуть збережені як музейні експонати.

Запитання 25. Про що Ви думаєте насамперед, коли проєктуєте споруди або транспортні системи?

Про простоту й ефективність, доступність ресурсів і будівельний процес.

Запитання 26. Розкажіть коротко, як Ви проєктували циркулярне місто? Які аспекти є найважливішими?

Важливіше за все спроектувати самодостатню систему, в якій школи, транспорт, житло, сільське господарство, охорона здоров'я, наукові центри для проведення досліджень, і здоровий плідний спосіб життя для всіх були б інтегровані в єдину систему.

Запитання 27. Які зміни ви очікуєте в архітектурі?

Якщо ми хочемо покінчити із забрудненням і відходами і водночас підтримувати високий рівень життя, нам доведеться докорінно змінити планування міст, а також наш власний побут і уклад життя.

Я вважаю, що спроби модифікації вже наявних міст є нераціональними. Цей підхід потребуватиме занадто багато ресурсів і часу. Подібні дії занадто дорогі в плані і фінансів, і ресурсів. Модифікувати і будувати на підставі старого означає підтримку застарілих інфраструктурних та енергетичних вимог. Це також означає високі витрати на експлуатацію та обслуговування об'єктів, загальну неефективність, шкідливі впливи на жителів. Набагато дешевше будувати нові міста "з нуля", ніж займатися відновленням і підтримкою старих, так само як і набагато ефективніше використовувати найсучасніші виробничі методи, ніж модернізувати старі заводи.

Під час будівництва інноваційних багаторівневих циркулярних міст застосовуватимуть найновіші матеріали і методи. Геометрично красиво розташовані будівлі оточені парками і садами. Вони експлуатуватимуться з мінімальними витратами енергії за найвищого рівня життя жителів. У містах застосовуються тільки абсолютно чисті технології, що гармоніюють із місцевою екологією.

Якщо дивитися на місто як на біосистему, що росте й адаптується, споживає енергію, продовольство, воду, потребує систем утилізації, товарного і пасажирського транспорту, то наші уявлення про простір і сталість зміняться докорінно. Наші сьогоdnішні моделі безсистемного зростання враховують лише вільний простір і досяжність, і не плануються як цілісна система. Компонування елементів міста за заздалегідь визначеною схемою зберігає енергію, і забезпечує легкий і швидкий доступ до всіх його частин. Місто складатиметься зі збірних елементів, які за необхідності можна модифікувати. Архітектура міста може безперервно поліпшуватися з появою більш передових матеріалів, з урахуванням прогресу в технологіях і структурах, а також еволюції поведінки людини. Усі системи будуть спроектовані у спосіб, що допускає максимальну свободу модифікацій. Таким чином, місто функціонуватиме не як статична структура, а як інтегрований організм, що еволюціонує.

У проектуванні нових міст особливу роль відіграє відновлення і захист навколишнього середовища. На мій погляд, технології безглузді, якщо вони не орієнтовані на людину.

Питання 28. Як людина обиратиме будинок?

Вибір будинку є типовим прикладом широких можливостей у ресурсо-орієнтованій економіці. Наприклад, чоловік і жінка приходять до центру архітектоники.

текстурного проектування і сідають перед сферичним екраном, діаметром приблизно півтора метра. Жінка описує коло своїх інтересів, а також те, який вигляд має мати будинок. Його тривимірне зображення з'являється в центрі сфери. Сферичний екран повільно обертається, щоб показати зовнішній вигляд та інтер'єр будинку. Потім чоловік говорить про свої інтереси та вподобання. Він пропонує зробити балкон більшим і тривимірне зображення коригується. Коли вони складають остаточний список вимог, комп'ютер запропонує на розгляд кілька альтернативних варіантів. Вони також увійдуть у віртуальну кімнату, щоб прогулятися по комп'ютерній моделі майбутнього будинку, продовжуючи вносити корективи.

Щойно вони затверджують обраний проект, починається будівництво. Комп'ютер вибирає найефективніші та найміцніші матеріали. Згодом кожну архітектурну будову можна модифікувати і поліпшити за бажанням.

Це і є справжній індивідуальний вибір. У грошовій системі більшість людей живуть поруч із місцем роботи, маючи дім, машину і стиль життя, який вони можуть собі дозволити на шкоду своїм уподобанням. Багато хто не може собі дозволити і цього. Сьогодні ми вільні лише настільки, наскільки нам дозволяє наша купівельна спроможність. Позбавлені справжнього почуття власної значущості багато хто живе, щоб справляти враження на інших.

У ресурсо-орієнтованій економіці призначення житла змінюється. Замість символу статусу, або просто даху над головою, у нас буде дім, що відображає нашу індивідуальність та особисті інтереси.

Запитання 29. Наскільки зміниться наше життя в плані побуту? Як зміняться предмети домашнього вжитку, меблі тощо? Наскільки все буде по-іншому?

У майбутньому люди можуть бути захищені від несприятливих погодних умов за допомогою електронних засобів. Технології майбутнього дадуть змогу бачити навколишній ландшафт крізь стіни, здатні ставати прозорими тільки з одного боку, залишаючи внутрішню обстановку невидимою зовні. Денне світло може бути пом'якшене і приглушене за бажанням мешканців. У будинок не будуть проникати шум, комахи і пил. У ньому підтримуватиметься оптимальна температура повітря. Матеріали, з яких буде побудовано будинок, зможуть виробляти енергію і мати функцію зовнішнього клімат-контролю.

Будинок буде спроектовано так, щоб обслуговувати себе самостійно. Наприклад, поверхня підлоги може бути вкрита безстиковою керамічною плиткою, що запобігатиме появі вологи та цвілі. У всьому будинку будуть вбудовані датчики для підтримання чистоти, збереження енергії, задоволення потреб мешканців. У деяких варіантах самі внутрішні стіни і стеля будуть світитися замість того, щоб використовувати одне точкове джерело світла. Кольори всього інтер'єру можна буде

змінювати. Гучномовці та інші електронні прилади будуть невід'ємною частиною будови. Телефон може бути невидимим, вбудованим в інтер'єр. Він фокусуватиме звук безпосередньо на вашому вусі. Деякі предмети меблів зможуть змінювати свою конфігурацію, автоматично підлаштовуючись під тіло або рухи людини.

Запитання 30. Проект пропонує новий соціальний світогляд. Які нововведення передбачаються в архітектурі та будівництві?

Я вважаю, що спроби модифікації вже наявних міст є нераціональними. Такий підхід потребуватиме занадто багато ресурсів і часу. Подібні дії занадто дорогі в плані і фінансів, і ресурсів. Модифікувати і будувати на підставі старого означає підтримку застарілих інфраструктурних та енергетичних вимог. Це також означає високі витрати на експлуатацію та обслуговування об'єктів, загальну неефективність, шкідливі впливи на жителів. Набагато дешевше будувати нові міста "з нуля", ніж займатися відновленням і підтримкою старих, так само як і набагато ефективніше використовувати найсучасніші виробничі методи, ніж модернізувати застарілі заводи.

Якщо ми хочемо покінчити із забрудненням і відходами, водночас підтримувати високий рівень життя, нам доведеться докорінно змінити планування міст, а також наш власний побут і уклад життя. Для досягнення цієї мети наші міста, промислові об'єкти, водні шляхи, енергетичні системи, виробничі та розподільчі центри, транспортні системи мають бути перепроектовані та функціонувати як єдина інтегрована глобальна система з урахуванням безпеки, чистоти та енергозбереження. Таким чином, ми зможемо застосувати технології для того, щоб компенсувати дефіцит ресурсів, забезпечити достаток в усьому світі і захистити навколишнє середовище.

У новому суспільстві будівельні технології сильно відрізнятимуться від тих, що застосовуються в наші дні. Вони поєднуюватимуть у собі найскладніші методи використання доступних ресурсів і способи будівництва. Самобудівні структури стануть найефективнішим способом будівництва промислових об'єктів, мостів, будівель і згодом усієї глобальної інфраструктури.

Цей підхід не штампує міста-близнюки. Переконаність у тому, що загальне розумне планування призведе до масової однаковості, абсурдна. Міста будуть схожі тільки тим, що потребуватимуть менше матеріалів, часу та енергії, і водночас будуть достатньо гнучкими, щоб допускати інноваційні зміни та підтримувати найвищий рівень життя людини й захисту довкілля. Використання технологій у такий спосіб дасть змогу глобальному співтовариству досягти соціального прогресу і всесвітньої реорганізації в найкоротші терміни.

Кругова схема розташування будівель передбачає системний підхід, ефективне застосування ресурсів, заощадження енергії, простоту виробництва і мінімум витрат на техобслуговування. Процес складання цілих міст за допомогою стандартизації основних конструкцій, вироблених на автоматизованих заводах, які збирають часто прямо на місці, забезпечує високий рівень гнучкості зовнішнього вигляду і використовує переваги взаємозамінних модулів, що дасть змогу вносити інноваційні зміни в споруди. Усі системи матимуть граничну гнучкість, яка дасть змогу максимально впроваджувати поліпшення і новинки. Таким чином, місто зі статичної структури перетвориться на єдиний організм, що розвивається. Навіть у наявній грошовій системі заново побудувати ефективні стійкі міста набагато дешевше, оскільки проектується тільки одна восьма частина циркулярного міста, а інші частини відтворюються на її основі.

Будинки будуть спроектовані для спрощення складання і демонтажу. Зовнішній вигляд міст змінюватиметься залежно від призначення. Кожне місто буде унікальним. Такий підхід не зводить рівень життя людей до найнижчого, що забезпечує існування; навпаки, він робить доступним усі принади, які тільки можуть запропонувати сучасна наука і технологія. Навіть сьогодні найбагатші люди не мають такого рівня життя, який можливий у ресурсо-орієнтованій економіці.

Запитання 31. Які зміни очікуються в медичній техніці?

Медичне обладнання буде в кожному будинку. Воно стежить за станом здоров'я мешканців і робить різні поправки для підтримки оптимального здоров'я.

Запитання 32. Які зміни відбудуться у сфері спілкування?

Спілкування стане більш осмисленим. Люди здобуватимуть освіту точнішою і продуктивнішою мовою. Сьогодні пересічна людина користується у спілкуванні мовою, яка є недостатньою для розв'язання конфліктів. Мова науки, своєю чергою, не містить двозначностей і конфліктів, які притаманні повсякденній емоційній мові. На відміну від сучасної мови, яка століттями безсистемно еволюціонувала під впливом змін у культурі, обмірковано розроблена мова дасть змогу формулювати проблеми та завдання в перевіреному і зрозумілому користувачам вигляді. Сьогодні більшість проблем у спілкуванні виникають через неточності у формулюваннях. Точно викладене завдання вже наполовину вирішене.

Більшість технологічних досягнень були б неможливими без такої поліпшеної мови. Без спільної описової мови було б неможливо запобігти хворобі, збільшити врожайність, створити телефонні комунікації, будувати мости, дамби, транспортні системи та інші технологічні дива нашого комп'ютеризованого століття.

На жаль, цей підхід не застосовується в розмовній мові. Спроби обговорити або оцінити нові концепції соціального розвитку здебільшого обмежуються наявними поглядами та переконаннями.

Запитання 33. Які зміни очікуються в транспортних системах?

Перевезення будуть швидкими, чистими, безшумними і безпечними. У нових кібернетичних містах трансвейери на магнітних подушках пересуватимуться горизонтально, вертикально і по колу. На великі відстані люди зможуть подорожувати в поїздах, що йдуть тунелями. За допомогою електрики такий поїзд міг би відштовхувати повітря від своєї поверхні, зменшуючи тим самим фронтальний опір, завдяки чому стануть можливими швидкості близько 5000 км/год. Такі поїзди замінили б більшу частину авіації.

Запитання 34. Чи побачимо ми в найближчому майбутньому літаючі автомобілі?

Індивідуальні транспортні засоби є неефективними порівняно з інтегрованими трансвейерами. Транспортна система має бути глобальною і єдиною. Вона складатиметься з трансвейерів на магнітній подушці, підводних вантажних суден, кораблів, повітряних засобів вертикального зльоту і посадки, векторно-реактивних систем. Ці засоби транспортування є найбільш енергоефективними і можливі вже з сучасними технологіями.

Запитання 35. Які зміни очікуються у сфері природоохоронного проєктування?

Під час планування нових самодостатніх міст буде враховано всі сторони життєдіяльності та їхні взаємозв'язки. Наприклад, в аграрному поясі в ґрунтах будуть встановлені електронні зонди, які стежать за рівнем підземних вод, станом ґрунту, поживними речовинами тощо. У разі зміни умов автоматична система реагуватиме відповідним чином без втручання людей. Такі електронні пристрої зі зворотним зв'язком можна впровадити у всю міську систему.

Нові міста не завдаватимуть шкоди довкіллю, не забруднюватимуть воду чи повітря. Вони надаватимуть охорону здоров'я, здорове харчування, розваги, житло, доступ до інформації та освіти. У містах будуть розміщені центри музики та мистецтва, повністю обладнані майстерні, наукові лабораторії, спортивні майданчики, зони відпочинку, а також промислові райони. Рекреаційні центри будуть розташовані недалеко від житлових кварталів. Переробкою відходів, поновлюваними та нешкідливими методами отримання енергії та іншими процесами керуватимуться за допомогою

щю комплексних комп'ютеризованих систем. Рішення щодо стилю життя та особистих уподобань ухвалюватиме кожна людина індивідуально.

Одні поселення матимуть круглу форму, інші будуть лінійними, підземними або плаваючими у відкритому морі. Згодом багато міст можуть бути побудовані як системи, що повністю самозабезпечуються, на кшталт круїзних кораблів, які по півроку перебувають у морі.

Запитання 36. Чи є Проект Венера здійсненним із технологічного погляду?

Проект може бути реалізований уже з сьогоdnішніми технологіями.

Запитання 37. Чи володіємо ми сьогодні будівельними технологіями і матеріалами, достатніми для побудови та обслуговування екологічно чистих міст?

Для побудови і техобслуговування таких міст доступно більш ніж достатньо ресурсів.

Запитання 38. Які із сучасних матеріалів і технологій можуть бути використані в будівництві Проекту Венера?

Матеріали будуть використовуватися більш ефективно для досягнення легкості та високої міцності конструкцій. Деякі матеріали будуть композитними. Їхній внутрішній і зовнішній шар буде високоміцним, а внутрішня частина заповнена піною. Зовнішні поверхні можуть бути керамічними, скляними або з попередньо напруженого полегшеного бетону. Уся електроніка може бути вбудована в модульні складові конструкції, кожна з яких легко підключається до відповідних чистих джерел енергії. Багато будівель могли б бути оснащені вбудованими термальними генераторами, теплонакопичувачами, сонячними батареями і спеціальними термопанелями, що відтіняють яскраве сонячне світло різною мірою. Колір зовнішньої поверхні змінюватиметься в різні пори року і в такий спосіб притягуватиме або відбиватиме теплову енергію. Такі особливості будинків дадуть змогу отримати більш ніж достатньо енергії для їхньої експлуатації.

У будівлі можна вбудовувати точну комбінацію різнорідних металів та інших матеріалів, вкраплених у твердий пластик, кераміку та інші будматеріали, для досягнення ефекту термопари. Чим сильніше будівля нагрівається зовні, тим сильніше вона буде охолоджуватися всередині. Застосування цих технологій дасть змогу охолоджувати й обігрівати будівлі.

Запитання 39. Які наукові розробки (матеріали, технології) необхідні для реалізації проекту?

Інновації та дослідження матимуть високий пріоритет у нових містах. У майбутньому буде відкрито безліч нових матеріалів і методів, які суттєво змінять наше уявлення про конструкцію, форму і функції будівель і відповідатимуть постійним змінам у світі. Майбутня техніка, необхідна для будівництва нових міст, спроектована на основі екстраполяції вже наявних технологій. Нові матеріали слугуватимуть різним цілям. Вони можуть бути легкими, високоміцними і з низькими експлуатаційними витратами, а їхні акустичні властивості будуть непорівнянні з сьогоdnішніми конструкціями. Деякі будматеріали можуть мати напівгнучку багат шарову структуру, з пінною основою всередині та глазурованою керамікою ззовні, що дає змогу здійснювати стиснення і розширення без пошкоджень. Вони не потребуватимуть обслуговування. Ці тонкостінні конструкції можуть зводитися масово за лічені години. Вони будуть практично невразливі для землетрусів, ураганів, термітів і пожеж. Ці нові матеріали об'єднують усі названі характеристики як невід'ємну частину своєї структури.

Запитання 40. Якими вам бачаться технології зведення будівель - стандартними, або ж з використанням готових модулів, чи якісь інші технології?

Для реконструкції у світовому масштабі і для досягнення високого рівня життя всіх людей потрібні величезні машини, які можуть маніпулювати великими компонентами будівлі, подібно до сучасного кораблебудування. Мега-машини могли б будувати цілі будівлі, дотримуючись інструкцій комп'ютерних програм, таким чином, значно скорочуючи час будівництва. Ці програми можна швидко адаптувати до обставин, що змінюються.

Багато архітектурних елементів міст можна підготувати в сухих доках, а потім доставити в пункт призначення на платформах по воді. Транспортування модулів на плаваючих платформах здійснюватиметься за допомогою водометних рушіїв, яким для пересування однієї тонни вантажу потрібна сила всього в 5 ньютонів. Іншими словами, на своє місце будуть відтранспортовані вже готові будівлі замість того, щоб перевозити тонни будматеріалів на будівельний майданчик.

Згодом будівлі будуть самозводитися, і використовувати матеріали з пам'яттю форми. Це такі матеріали, які можуть бути запрограмовані на певну форму, наприклад, для створення фігурних меблів. Для зручності транспортування елементи роблять плоскими. У потрібний момент під впливом електрики ці матеріали приймають раніше запрограмовану форму. З новими відкриттями в галузі нанотехнологій можливості і міцність таких матеріалів будуть збільшуватися: вони будуть самі себе відновлювати і ремонтувати.

Запитання 41. Чи проводили Ви попередню оцінку вартості такого комплексу? Він дешевший чи дорожчий за сучасне місто?

Навіть за наявної грошової системи набагато дешевше будувати енергоефективні стійкі міста "з нуля", бо проектування потребує лише одна восьма частина циркулярного міста, яка згодом просто відтворюється. Це дешевше ще й тому, що при будівництві будуть задіяні вище згадані ефективні методи.

Запитання 42. Коли, на Вашу думку, такі міста будуть побудовані?

В історії жоден уряд не був прихильником соціальних змін. Спрощений порядок прагне протриматися якомога довше. На жаль, для того, щоб люди почали шукати альтернативні соціальні напрямки, можливо, потрібен економічний колапс, після якого громадськість розчарується у своїх лідерах. Якщо інформація про соціальне спрямування проекту не буде широко розповсюджена, люди й надалі житимуть за руйнівними принципами. Ми не можемо передбачити, коли соціальні ідеї Проекту Венера почнуть застосовуватися. Це багато в чому залежить від того, що всі ми робимо для втілення цих ідей.

Запитання 43. Чи існує, на Вашу думку, галузь науки, яка є найбільш багатообіцяючою з точки зору технологічного розвитку? Можливо, архітектура або матеріалознавство?

Я вважаю, що для досягнення розвиненої цивілізації, яка володіє високими технологіями, потрібно використовувати всі знання і досягнення науки, застосовувати так званий багатопрофільний підхід.

Запитання 44. Чи зможуть люди жити поза містами?

Так, люди зможуть жити, де захочуть. Особливо коли більше досліджень проводитиметься в галузі спорудження будинків, які самостійно забезпечують себе енергією. З іншого боку, життя в місті має безліч переваг.

Нові міста нададуть жителям всебічне середовище - усім жителям надаватимуть чисте повітря і воду, медичне забезпечення, здорове харчування, доступ до інформації та освіти. У містах будуть центри музики та мистецтв, обладнані майстерні, наукові лабораторії, місця відпочинку, спортивні майданчики, а також промислові райони. Місця для всіякого відпочинку і дозвілля розташовуватимуться неподалік від житлових кварталів. Інтегровані в місто комп'ютери здійснюватимуть моніторинг і контроль над системами вторинного використання відходів, над екологічно нешкідливими засобами видобутку енергії з поновлюваних джерел. Люди будуть вільні у виборі стилю життя та особистих уподобань.

Безумовно, люди житимуть там, де захочуть. Водночас нові міста проектується з безліччю парків, відкритих місцевостей, лісопосадок. У районах індивідуальних будинків між ними буде достатньо зелених насаджень, щоб мешканці почувалися відокремлено.

Пропоновані нами міста являють собою реальне, життєстійке, високотехнологічне середовище, призначенням якого є сприяння в реалізації потенціалу людини. Ці міста не тільки надають ресурси та інформацію, але також є містами-університетами, що виховують індивідуальність, творчий підхід і співпрацю - все з акцентом на турботу про людину і природу.

Однією з цілей Проекту Венера є стимулювання різноманітності. Ми хочемо надати інструменти та інформацію, які найкращим чином відповідають потребам кожної людини. Конструктивна критика наших пропозицій, планів, архітектури та інших аспектів соціальної системи вітається.

Запитання 45. Що якщо хтось захоче поїхати в дуже віддалене від міста місце?

Для далеких подорожей будуть використовуватися літальні апарати, які ширяють на висоті 4-6 футів і пересуваються за рахунок кільцевого вихору. Вони будуть доступні кожному, і для управління ними не буде потрібно особливих навичок. Ці транспортні засоби можуть з'явитися через 10-15 років після початку перехідного періоду.

Ми не будемо "залатувати дірки" в наявній інфраструктурі. Ми будемо одразу працювати над створенням нової інфраструктури, нових транспортних систем і нових міст. У перехідний період все ще будуть використовуватися традиційні морські, сухопутні, повітряні транспортні засоби різних видів: від вертольотів до наземних засобів. У традиційні автомобілі будуть вбудовані системи радарів, або інші системи автоматичного гальмування, що запобігатимуть аваріям і зіткненням. Автомобільні шини будуть оснащені додатковим ободом. У разі проколу колеса водій не втратить контроль над машиною. Так само й інші пристрої безпеки використовуватимуться на традиційних автомобілях доти, доки не буде впроваджено абсолютно нових транспортних систем і міських підземних перевезень. Усе залежить від того, що нового з'явиться в цей час.

Участь у перехідному періоді є добровільною. Для цього не буде потрібно багато людей. Немає необхідності в переконанні кожної людини.

Запитання 46. Я розмірковував про тимчасове вирішення проблеми автомобільних аварій. Щороку їх трапляється приблизно шість мільйонів. Цікаво, що ви думаєте про цю поширену проблему?

Автомобілі можна сконструювати таким чином, щоб вони не могли врізатися один в одного, проте набагато дешевше переробити наші міста і створити вбудовану транспортну систему з доставкою в будь-яку частину міста. Подібно до того, як у великих будівлях використовуються ліфти замість індивідуальних кабінок з індивідуальним мотором, окремо керованих кожною людиною. Ліфти щорічно обслуговують мільйони людей без аварій або зіткнень.

Тимчасово в автомобілі можна встановити сенсори, що запобігають зіткненню. Також можна встановити електромотори, які автоматично сповільнюються, щоб уникнути аварії. Сенсори могли б підтримувати безпечну дистанцію між машинами. Однак здійснення цих тимчасових заходів занадто дороге, не сприяє збереженню ресурсів і відволікає від справжнього вирішення проблеми. Такий проміжний підхід був би неефективним і більш дорогим порівняно з повною реконструкцією транспортної системи. Подібне мислення лише продовжує життя менш ефективним системам. Спроби "латати дірки" в наявній технічній інфраструктурі марнотратні, згубні і, зрештою, вимагають великих трудовитрат.

Транспортну систему можна уявити собі на прикладі аеропорту з ескалаторами, конвеєрами й автоматичними поїздами, які доставляють людей у будь-яку частину аеровокзалу без жодних аварій.

Якщо ми не будемо берегти ресурси, то зіткнемося з важкими наслідками. Проблема полягає не тільки в автомобільних катастрофах. Візьміть, наприклад, гігантський проєкт із будівництва підземних тунелів у Бостоні для збільшення площі автодоріг. Цей безглуздий і занадто дорогий метод, по суті, навіть не розв'язує проблему заторів. Низьку ефективність такого підходу можна побачити, розглянувши випадок аварії на завантаженій автостраді, яка миттєво створює багатокілометровий затор. Таке може трапитися навіть з автомобілями з вбудованими сенсорами, оскільки аварія може статися не через зіткнення, а через технічні неполадки.

Поведінка водіїв на автострадах регулюється безліччю правил і законів. Коли одне з цих правил порушується, на водія накладається високий грошовий штраф. Такі покарання фактично збільшують вартість автомобіля. Для пасажирів ліфтів не може бути жодних законів, що обмежують швидкість і керування ними. Закон - це лише наслідок технічної некомпетентності.

Жак зайнявся проєктуванням нових міст, оскільки зрозумів, що необхідно брати до уваги всі важливі чинники. Він починав із розроблення автомобілів, роблячи їх

все безпечніше, але дійшов висновку, що це не панацея. Тільки одна пропозиція "підлатати" наявну систему вже заважає її розвитку.

Після Другої світової війни була гарна нагода реконструювати міста і вирішити транспортні проблеми, але ми знову побудували неефективну інфраструктуру. Це наочно демонструє брак нашого мислення. Варто переосмислити наші погляди на планування, а також покращити міста відповідно до нових досягнень у галузі технологій. Це показує, як важко отримати загальне уявлення про устрій суспільства і як важко ставити правильні запитання.

Не треба намагатися "підлатати" стару вкорінену культуру - ми повинні змінити наше мислення для того, щоб створити нову культуру, що постійно розвивається. Залишити стару систему і намагатися зробити її ефективнішою небезпечно і неправильно, а увічнювати наявне мислення і стримувальні чинники, що занурюють нас у хаос, принизливо для людини. Народи без чітких планів на майбутнє залишаться позаду тих, що дивляться вперед. Однак абсолютно неправильно, коли розвиток суспільства і технологій стримується проведенням неефективних заходів, які призначені тільки для відстрочки соціального прогресу. До цієї категорії можна віднести, наприклад, Джона Перкінса, який намагається змусити нинішню систему працювати, стати моральнішою, хоча саме сама система насамперед і відповідальна за виникнення цих проблем.

Запитання 47. Чим Ваші концепції кращі за концепції усвідомлених спільнот? (Усвідомлена спільнота - невелика спільнота однодумців, які свідомо зібралися для створення спільного поселення - прим. пер.).

Усвідомлені спільноти намагаються досягти більш високого рівня життя в рамках чинної системи, що розглядається нами, як латання тришкіного каптана. У разі економічного колапсу усвідомлені спільноти розваляться. З нашої точки зору це недієве рішення. Це лише "штопання" капіталізму в рамках невеликої групи людей. Ми не є противниками усвідомлених спільнот, але вони не спрямовують зусилля на розв'язання таких проблем, як національні та міжнаціональні конфлікти, безробіття, витіснення робочих місць машинами, забруднення довкілля, політична корупція та інші штучності нашої цивілізації.

Запитання 48. Яким чином здійснюватиметься справедливий розподіл ресурсів?

Розподіл товарів і послуг без використання грошових і будь-яких інших платіжних засобів здійснюватиметься за допомогою центрів постачання. Ці центри будуть схожі на виставки, де роз'яснюються всі переваги нових товарів. Такі

виставки демонструватимуть усе нове і доступне. Інформація та експонати будуть постійно оновлюватися. Наприклад, якщо захочете поїхати в Національний парк Єллоустоун, у центрі постачання ви зможете взяти фото або відео обладнання. Потім, після того, як ви скористалися ним, ви зможете повернути його в найближчий центр постачання або здати в пункт прийому. Таким чином, вам не доведеться піклуватися про зберігання речей або їхнє технічне обслуговування.

Крім комп'ютеризованих виставкових центрів, поширених по всьому співтовариству, де демонструватимуться новинки, у кожному будинку буде плоский екран із тривимірним зображенням. Якщо вам щось сподобалося, ви можете оформити замовлення, і товар буде автоматично доставлено до вашого місця проживання без цінника або кредиту. У такий спосіб ви можете замовити все, що вам потрібно: будинок, одяг, навчання, медичні послуги, розваги тощо.

Сировину можна доставити безпосередньо на виробничі майданчики за допомогою автоматизованих транспортних засобів, таких як кораблі, монорейкові поїзди, магнітні поїзди, трубопроводи і пневматичні труби. Автоматизована і комп'ютеризована система обліку пов'язуватиме промислові майданчики і центри розподілу, координуючи виробництво відповідно до попиту. Таким чином, підтримуватиметься збалансованість економіки. За такого підходу дефіцит, перевиробництво і відходи повністю виключені. Згодом товари і послуги виготовлятимуться в такому достатку, що стануть занадто дешевими, щоб їх відстежувати.

Сьогодні у виробництві товарів частка відходів становить понад 75%. У ресурсорієнтованій економіці всі відходи будуть перероблятися. Пріоритетним завданням буде створення високоякісних довговічних товарів, які практично не потребуватимуть обслуговування. Багато електронних пристроїв складатимуться з швидко замінних змінних компонентів, полегшуючи їх ремонт і модернізацію. Не існуватиме й заплановане старіння товарів, потрібне лише для того, щоб продати продукцію з новим дизайном. Це позбавить нас значної частини відходів.

Також енергію можна зберегти в процесах навантаження-розвантаження в транспортних системах. Наприклад, замість того, щоб розвантажувати окремі контейнери, можна від'єднати від вантажного судна цілу секцію з фрахтом, і перемістити цю секцію на інше судно. Таким чином, судно втрачає набагато менше часу в порту на навантаження і розвантаження. Той самий метод може застосовуватися і в поїздах, і на літаках. Відсік з пасажирами і багажем можна від'єднувати від літака або поїзда одночасно з завантаженням іншого відсіку. Таким чином, транспортний засіб стає більш ефективним і економить час та енергію. Уся транспортна система працюватиме на електриці.

У кібернетизованому суспільстві у людей буде більше часу на особисті інтереси, наприклад, на відвідування навчальних курсів, роботи у сфері мистецтва і науки, подорожі...

ствий тощо. У людей будуть широкі можливості для проведення досліджень, експериментування, розваг і співпраці.

Фахівці таких галузей, як банківська справа, страхування, реклама, маркетинг, продажі, військова справа, юриспруденція, торгівля на фондових біржах тощо, будуть залучені в більш корисну діяльність.

Запитання 49. Яка роль сім'ї в новому суспільстві?

Нині обоє з подружжя працюють. Грошова економіка підірвала сімейну згуртованість і позбавила дітей батьківської турботи. У батьків мало часу на дітей, вони весь час зазнають стресів через безперервно зростаючі ціни на медичні послуги, страхові платежі, витрати на освіту і життя.

Саме в цій царині нова цивілізація покаже свої найвагоміші переваги. Коротші робочі дні нададуть членам сімей більше можливостей для особистих інтересів. Вільний доступ до товарів і послуг зробить дім улюбленим місцем і позбавить від економічного стресу, що породжує безлад у сімейних стосунках.

Запитання 50. Чи буде людина щасливішою в такому суспільстві?

Можливо, щастя - це не зовсім те, що шукає людина. Щастя пов'язане з нашим внутрішнім світом, і тому кожен сам визначає, що для нього є щастя і які шляхи його досягнення. Ми ж хочемо створити суспільство, де люди вільні у виборі своєї діяльності, у виборі того, чому вони присвячують своє життя, як розвивають свій прихований потенціал, про що мріють. Усе це буде можливо без фінансових обмежень чи втручання держави.

У ресурсо-орієнтованій економіці будуть центри мистецтва, музики, театральні постановки та можливості для навчання, що дадуть змогу людині реалізувати свої інтереси. Хоча люди будуть надійно забезпечені з економічного погляду, їм усе ж таки доведеться стикатися з реальними проблемами, які підтримають стимул і вимагатимуть прояву ініціативи та творчості.

Запитання 51. Які фахівці будуть потрібні новому суспільству?

Багато з відомих нам зараз професій з часом зникнуть. Беручи до уваги швидкість змін, що відбуваються, застаріє і перестане існувати дуже широкий спектр спеціальностей. У суспільстві, побудованому відповідно до системного підходу, ці професії будуть замінені міждисциплінарними командами, що включатимуть системних аналітиків, комп'ютерних програмістів, функціональних аналітиків, функціональних аналітиків.

них дослідників і тих, хто пов'язує світ за допомогою великих комунікаційних мереж.

Ми володіємо необхідними навичками і знаннями для того, щоб спрямувати міждисциплінарні команди на розв'язання проблем. Однак такі команди скликаються для пошуку ефективних рішень соціальних питань тільки під час воєн і надзвичайних ситуацій. Якщо ми мобілізуємо ті самі ресурси для вирішення наших соціальних завдань, ми зможемо досягти вражаючих результатів у всьому світі за відносно короткий час. Це легко здійснено, якщо спрямувати великі освітні ресурси наших університетів на пошук найкращих альтернативних методів розв'язання цих проблем.

Цей підхід міг би бути першим важливим кроком, необхідним для визначення можливих параметрів усієї цивілізації в майбутньому.

Процес соціального перетворення має враховувати зміну умов, постійно оновлюючи параметри проекту, а також допускати застосування нових технологій у нових культурах, що розвиваються. Проектні команди за допомогою єдиної комп'ютерної мережі можуть автоматично отримувати інформацію про будь-яку зміну умов.

Запитання 52. Чи буде існувати уряд?

Що стосується уряду, то, тільки в період переходу від суспільства з грошовою системою до кібернетизованої ресурсо-орієнтованої економіки високих технологій, де всі ресурси планети визнано спільним надбанням усього людства, нам знадобляться послуги системних аналітиків, інженерів, комп'ютерних програмістів і т.д. Ці люди не будуть нав'язувати політику або матимуть будь-які привілеї. Їхня робота полягатиме у відновленні довкілля та максимальному наближенні його стану до природних умов на суші та на морі. Вони також розроблятимуть найефективніші методи управління транспортною системою, сільським господарством, займатимуться міським плануванням і виробництвом. Методи постійно модифікуватимуться і вдосконалюватимуться, щоб задовольняти потреби цивілізації, яка безперервно змінюється. Меж розвитку не існує.

Запитання 53. Яка роль кібернетики в ухваленні рішень?

Коли датчики, під'єднані до комп'ютерів, будуть встановлені в усіх галузях фізичного і соціального світу, ми зможемо досягти централізації в ухваленні рішень. У глобальній ресурсо-орієнтованій економіці рішення ґрунтуватимуться не на місцевій політиці, а на глобальному підході до вирішення проблем.

Така централізована система, пов'язана з дослідницькими лабораторіями та університетами, могла б постійно відстежувати й оновлювати дані. Уже зараз доступні багато технологій, необхідних для створення подібної інфраструктури.

Головна відмінність між існуючою сьогодні комп'ютерною технологією і запропонованою нами системою полягає в тому, що друга простягає свою автономну систему.

"нервову мережу" (датчики зворотного зв'язку) в усі сфери соціального комплексу, що становлять інтерес. Вона покликана підтримувати баланс між виробництвом і розподілом, зберігаючи, таким чином, збалансованість економіки. Ця технологія промислового електронного зворотного зв'язку може застосовуватися в масштабах глобальної економіки.

Наприклад, у сільськогосподарському поясі за допомогою електронних датчиків комп'ютеризовані системи контролюватимуть рівень ґрунтових вод, комах, паразитів, хвороби рослин, вміст поживних речовин у ґрунті тощо. Отримана в такий спосіб інформація дасть нам змогу ухвалювати точніші та правильніші рішення на основі зворотного зв'язку з навколишнім середовищем.

Комп'ютери та штучний інтелект слугуватимуть каталізаторами змін. Вони привнесуть нові способи вимірювання результатів і продуктивності. Малоймовірно, що наприкінці 21-го століття люди відіграватимуть якусь значну роль в ухваленні рішень. Згодом штучний інтелект і комп'ютери керуватимуть усіма ресурсами на благо кожної людини.

У результаті, цивілізація майбутнього, яка не ґрунтується на думках окремих людей або бажаннях будь-якої секти або особистості, набуде більш гуманної та осмисленої форми. Усі рішення ухвалюватимуться, виходячи з ретельного аналізу ресурсів, енергії та наявних технологій, не даючи змоги окремій країні або групі людей отримати будь-яку перевагу.

Це можна здійснити за допомогою численних комп'ютерних процесорів, які допоможуть нам у визначенні найгуманніших і найвідповідніших способів управління питаннями природи і людини. По суті, це і є призначення уряду. Сучасні комп'ютери здатні обробляти трильйони біт інформації за секунду, що значно перевершує здібності людини. Комп'ютери можуть ухвалювати неупереджені та екологічно раціональні рішення про видобуток і розподіл матеріальних ресурсів. Їхній потенціал дасть нам змогу обійтися без політичних рішень, ухвалюваних на основі влади і переваги.

Запитання 54. Як Ви оцінюєте роль робототехніки в майбутньому? Чи буде вся робота виконуватися роботами, як у фантастичних фільмах, або ж усе буде інакше? Чи буде людина найважливішим фактором?

Сценарії до фантастичних фільмів пишуть люди творчих професій, які рідко коли достатньо компетентні в питаннях технологій, а особливо в їх застосуванні до суспільства. Багато хто з цих авторів висловлює страх перед технологіями. Їм бракує глибокого розуміння потенціалу людини в технологічному розвитку. Технології - це лише інструмент для розширення людських можливостей.

У технологічно розвинених країнах процедура ухвалення рішень у промисловій і військовій сфері дедалі більше доручається комп'ютерам. Машини не захоплять владу, але їм поступово доручатимуть більше завдань. Сучасні комп'ютери здатні обробляти понад одну тисячу трильйонів біт інформації за секунду. Жодна людина на це не здатна. У недалекому майбутньому регулювання процесами в глобальному суспільстві буде настільки складним, що з ним не впорається жодна група людей.

Саме тому я наполягаю, щоб суспільство використовувало кібернетику не тільки для зберігання даних, а й для обробки важливої інформації з метою застосування результатів на благо всього людства. Лише найшвидкодійніші комп'ютери можуть зберігати й обробляти дані, необхідні для неупередженого й життєдайного аналізу та ухвалення рішень щодо розроблення й розподілу ресурсів у світовому масштабі.

Навіть письменники з розвиненою уявою і футуристи двадцятого століття насилу уявляли собі можливість заміни роботами хірургів, інженерів, менеджерів, пілотів тощо. Перестало бути неймовірним те, що в майбутньому машини зможуть почати писати поеми, писати музику, і згодом навіть перевершити людей у керівництві та управлінні всесвітніми процесами.

Ідеться не про моральність чи етичність ролі людини, а про реалістичний виклад технологічних тенденцій майбутнього.

Запитання 55. Це те, що пропонував Карл Маркс?

Хоча Карл Маркс мав для свого часу блискучий розум, він не міг передбачити методику і переваги високотехнологічної ресурсо-орієнтованої економіки. Комунізм передбачав наявність грошей і праці, соціальної стратифікації та обрання керівників для збереження комуністичних традицій. Що найважливіше, комунізм не виключав дефіциту і не мав детального плану або засобів створення достатку. У майбутньому ж машинне виробництво переважатиме над ручною працею. Можливо, комуністичні суспільства, не зі своєї вини, змушені були підтримувати високі військові витрати, щоб захистити себе від вторгнення фашизму і капіталізму.

Запитання 56. Чим Проект Венера відрізняється від комунізму?

Неправильно порівнювати ресурсо-орієнтовану економіку і Проект Венера з комунізмом. За комунізму є гроші, банки, армії, поліція, в'язниці, харизматичні лідери, соціальна стратифікація, ідеологічна обробка; управління здійснюють обрані люди. Мета Проекту Венера, навпаки, - виключити необхідність у використанні грошей. Поліція, в'язниці та збройні сили стануть непотрібними, коли товари, послуги, медицина й освіта будуть доступні всім без винятку.

Проект Венера замінить інститут політики кібернетизованим суспільством, у якому всі матеріальні предмети управляються комп'ютеризованими системами. Єдина сфера, яка не управляється і не контролюється комп'ютерами - це нагляд за людьми. Це абсолютно зайве і вважається соціально-ворожим.

У суспільства, що не використовує технології на благо людини, немає шансів на виживання. У комунізму немає програми зі здійснення своїх ідеалів, і, поряд із капіталізмом, фашизмом і соціалізмом, він залишиться в історії як невдалий соціальний експеримент.

Запитання 57. Які є відмінності між пропонованою системою і марксизмом, крім використання технологій?

Комунізм - це політична система, заснована на ідеології, яка не обов'язково відповідає потребам людини або природи. Комунізм використовує гроші, банки, армії, поліцію, в'язниці, харизматичних особистостей, соціальну стратифікацію, ідеологічне опрацювання і управляється обраними лідерами. Мета Проекту Венера, навпаки, - виключити потребу в грошах. Поліція, в'язниці, банківська система, реклама, біржові брокери, військові та уряд стануть непотрібними, коли товари, послуги, медицина й освіта стануть доступними всім без винятку. Проект Венера замінить політику кібернетизованим суспільством, у якому всі матеріальні предмети управляються комп'ютеризованими системами. Єдина сфера, яка не управляється і не контролюється комп'ютерами - це нагляд за людьми. Це абсолютно зайве і вважається соціально-ворожим.

У суспільства, що не використовує технології на благо людини, немає шансів на виживання. У комунізму немає програми зі здійснення своїх ідеалів, і поряд із капіталізмом, фашизмом і соціалізмом він залишиться в історії як невдалий соціальний експеримент.

Одними з основних питань, на які спрямовані зусилля комунізму, є проблеми умов праці та робітничого класу. З іншого боку, Проект Венера спрямовує основні зусилля на створення виробництва з мінімальною людською працею, а згодом і без неї, надаючи людям усі переваги процвітаючого, високоенергетичного суспільства. Ми не хочемо створювати суспільство, в якому люди тільки насолоджуються дозвіллям. Навпаки, людям будуть надані необмежені можливості дослідження, творення, співучасті та пізнання.

Запитання 58. Чим проєкт відрізняється від комунізму?

Хоча комунізм - більш гуманна соціальна система порівняно з тією, що ми маємо зараз, ми вважаємо, що вона сильно відрізняється від пропонованого нами напрямку. Незважаючи на те, що ідеї Маркса були дуже сміливими для його епохи, вони не відповідали.

відповідають тому, чого ми можемо досягти з сьогоднішніми технологіями, застосовуючи їх на благо людини і природи.

Проект Венера пропонує використання науки і технологій на благо всього людства і працює над поступовим усуненням усіх штучних кордонів, що розділяють людей. Ця система не використовує гроші й надає товари та послуги без цінника, позик або бартеру. Якщо застосовувати технології розумно, ми зможемо виробляти товари і послуги в достатку для всієї планети. Проект використовує машини й автоматизацію для того, щоб виробити і транспортувати всі товари, які будуть доступні кожному в центрах розподілу. Мета цих високих технологій - дати людям свободу для реалізації їхніх особистих інтересів і устремлінь.

Ми ліквідуємо необхідність обов'язкової участі людини у виробництві товарів і послуг. Не буде ні податків, ні обов'язків. Ми закликаємо до відходу від уряду людей. Воно завжди було неефективним. Комп'ютеризовані системи і кібернетика застосовуватимуться до соціальної системи, і вони повинні будуть гармоніювати з несучою здатністю ресурсів планети. Головне завдання машин - це виробництво і розподіл товарів і послуг на благо кожної людини рівною мірою з урахуванням охорони навколишнього середовища. Коли людям будуть доступні всі необхідні ресурси, більшість злочинів зникне. З ними зникне і потреба в поліції, збройних силах і в'язницях. Звісно, такі зміни одночасно відбуватимуться і в освіті.

Ми сподіваємося, що ця відповідь дещо прояснила, і, водночас, усвідомлюємо, що наведені відмінності від комунізму подані в досить спрощеному вигляді.

Запитання 59. Чи не могли б Ви прокоментувати есе, написане Альбертом Ейнштейном 1949 року, про його погляди на соціалізм?

Погляди Ейнштейна на соціалізм сформувалися в ті часи, коли він жив. Оновлений же соціалізм більше не був би зацікавлений у забезпеченні мільйонів людей робочими місцями. Його головним завданням було б виробництво товарів і послуг найкращими з наявних на сьогодні способами. Він вимагатиме автоматизації та нових, ефективніших заходів у соціальній сфері, які більше не ґрунтуються на особистій думці та ідеалах соціалістів-радикалів. Новий курс буде заснований на несучій здатності Землі, тобто доступності ресурсів і кваліфікації технічного персоналу. Але навіть цей підхід застосовний лише в перехідний період.

Ми повинні врахувати всі недоліки вкоріненого соціального ладу і рухатися в напрямку нової системи, заснованої на новітніх інноваціях, які усунуть дефіцит і забезпечать людей усім необхідним.

Я вважаю, що комп'ютерні технології та сучасна кібернетика дозволять нам повернутися до централізації, яка має низку переваг над децентралізацією.

Інакше кажучи, зараз ми здатні централізовано вести наукові спостереження за умовами в усьому світі та здійснювати відповідне коригування з метою задоволення потреб людства. У старій концепції централізації керівні органи соціальних систем використовувалися для збагачення лише тих, хто мав певні переваги. Сьогодні централізація дала б змогу створити керівний орган, чи то комп'ютери, чи то персонал, забезпечений інформацією в глобальному масштабі.

У майбутньому виробничі технології, проекти машинного устаткування і промислових об'єктів більше не залежатимуть від рівня продажів і грошового прибутку. Навпаки, виробничі потужності ефективніше використовуватимуть ресурси, щоб задовольнити потреби всіх людей на планеті. Це змінює всі попередні концепції виробництва. Крім того, у цьому новому всесвітньому суспільстві новітні технології застосовуватимуться в усіх сферах з максимальною ефективністю.

Цілями цієї нової глобальної соціальної системи будуть добробут і освіта всіх людей.

Нові технології не контролюватимуть дії людей: це вважатиметься образливим і непродуктивним. Завдання новітніх технологій - звільнити людей від монотонної та небезпечної роботи. Технології дозволять людям займатися цікавими для них науками і мистецтвом, спрямованими на поліпшення суспільства.

Суспільство, засноване на інноваціях, що безмежно і безперервно розвиваються, не має меж розвитку.

Запитання 60. Як можна відмовитися від законів?

Сьогодні ми намагаємося контролювати поведінку людей, ухвалюючи закони або підписуючи угоди, не змінюючи при цьому фізичних умов, що відповідають за аберантну поведінку. Коли ресурси Землі будуть розглядатися як спільна спадщина всіх людей, недоречні закони і безглузді суспільні договори відійдуть у минуле.

У ресурсо-орієнтованій економіці соціальна відповідальність не формуватиметься штучними законами або застосуванням сили. Пристрої, що запобігають зловживанню, можна вбудувати в саму систему. Прикладом цьому слугує проект міста, в якому люди мають вільний доступ до ресурсів без влізання в борги. Це поклато б край крадіжкам. Такі заходи - це не спосіб встановити нові закони, що запобігають і карають жорстокість. Скоріше, це спосіб створення такого середовища, яке унеможливило б будь-який соціальний ризик, анулюючи, таким чином, потребу в законах.

Ми пропонуємо відійти від систем, насамперед відповідальних за появу корупції та людських страждань. У місті з безпечним, чистим громадським автотранспортом

матіческім транспортом нам не буде потрібна поліція, щоб стежити за перевищенням швидкості, дотриманням дорожніх знаків або займатися перевіркою документів.

Інший приклад - повітря і вода. Хоча і те й інше нам необхідне для життя, не існує законів, які б регулювали кількість допустимих вдихів на годину, тому що зараз цього ресурсу в нас у надлишку. Ніхто не стежить за джерелом, щоб підрахувати, скільки води з нього береться, хоча, безсумнівно, вода необхідна нам для підтримки життя. Якщо щось є в надлишку, ніхто за цим не стежить.

Я маю наголосити, що пропонований нами глобальний підхід до управління не має нічого спільного з бажанням еліти і великих корпорацій сформувавши "Новий світовий порядок", у якому люди прислужують інтересам верхівки. Навпаки, наше бачення глобалізації полягає у створенні таких умов, за яких кожна людина може стати набагато кращою і не житиме в презирливому підпорядкуванні корпоративному правлячому класу.

У суспільстві, яке дбає про людину, закони і декларації поступово зникають природним шляхом, тому що всі блага доступні всім, незалежно від раси, кольору шкіри або віросповідання. Коли уряди видають закони, нас переконують у тому, що вони створюються для поліпшення життя людей. Насправді, закони - це побічні продукти некомпетентності.

Питання в тому, чи здатні ми вирости з переконання, що хтось має ухвалювати рішення за нас?

Глибше розуміння законів природи зачіпає взаємозв'язок людини й навколишнього середовища, без якого ніщо живе не виживе. Весь всесвіт підпорядковується законам природи. Їх порушення призводить до серйозних наслідків для людей і суспільства. Саме закони природи керують усіма живими системами. Наприклад, без води, сонця або біогенів рослини і тварини загинуть.

В умовах дефіциту, голоду і бідності кожна людина перебуває під загрозою.

Запитання 61. У всіх Ваших публікаціях, особливо в книжці "Все найкраще, що не купиш за гроші", поряд з іншими питаннями (необхідними для мость переосмислення цінностей суспільства, викорінення злочинності та воєн, турбота про здоров'я нашої планети тощо) ви розглядаєте проблему усвідомлення людиною тісного зв'язку з природою. Що потрібно змінити в нашому світі, щоб відновити цей взаємозв'язок?

Найбільші досягнення в галузі сучасних технологій - заслуга невеликої кількості людей. Майбутнє залежить не від політичних, а скоріше від технічних рішень.

Соціальні зміни здійснюються не внаслідок чіткої ідей, а більшою мірою залежать від еволюції суспільства і біосоціального тиску. Вони відбуваються під впливом природних та економічних явищ, що становлять небезпеку для великої кількості людей.

Деякими з чинників, що спричиняють соціальні зміни, є брак ресурсів, війни, перенаселення, епідемії, природні катаклізми, економічні кризи, масові звільнення, заміщення людської праці машинною та неспроможність урядів у розв'язанні цих проблем.

Прийдешні зміни призведуть до поліпшення життя суспільства тільки в тому разі, якщо переважна більшість людства матиме максимум інформації про фізичну природу Землі і про наш з нею зв'язок. Інакше кажучи, рішення мають бути узгоджені із законами природи і несучою здатністю ресурсів планети. Місцевість із заданою площею може забезпечити тільки обмежену кількість людей. Якщо чисельність популяції перевищить її несучу здатність, почнуться територіальні розбіжності, злочини, війни, безпритульність, бідність та інші нескінченні труднощі.

Усі створені людиною закони і конвенції штучні за своєю природою. Вони рідко ґрунтуються на фізичних факторах, відповідальних за людські цінності та поведінку. В умовах дефіциту люди більш схильні до крадіжок і, неважливо, скільки законів і конвенцій при цьому приведено в дію. Людям потрібні не закони, а доступ до необхідного для життя - чистого повітря, води й орних земель укупі з релевантною освітою, що дає знання про природничі науки.

Запитання 62. Хіба зміни не можуть відбутися внаслідок розумних і логічних міркувань та дій?

Я вважаю, що вони не можуть бути досягнуті тільки шляхом вільного обміну ідеями. Для створення інноваційного суспільства потрібно більше, ніж слова або обмін вербальною інформацією. Буде потрібна нова система цінностей, яка більше відповідає нашим потребам. Ми не прийдемо до вирішення наших проблем, спираючись на розумні міркування або логіку. Ми не живемо в розумному або логічному світі. Історія не знає жодного суспільства, яке навмисно і свідомо змінило свою культуру відповідно до вимог часу. Реальні зміни були результатом біосоціального тиску, властивого всім соціальним системам. Зміни відбуваються через природні або економічні явища, що становлять безпосередню загрозу великій кількості людей.

Деякими чинниками, що спричиняють соціальні зміни, є брак ресурсів, війни, перенаселення, епідемії, природні катаклізми, економічні кризи, масові звільнення, заміщення людської праці машинною та неспроможність урядів у розв'язанні цих проблем.

Зміни можуть статися через лиха або великі технологічні прориви. Розвиток сільського господарства призвів до значних змін у суспільстві, як це було з промисловою революцією і введенням грошей як засобу обміну. З історичного погляду все це здається позитивним. При цьому завжди на порозі великих змін у суспільстві люди втрачали роботу, з'являлася необхідність у нових навичках, повністю зникали уклади життя.

Зміни не завжди призводять до поліпшення умов життя людини. Зміни - це ризик. Позбавлення або дефіцит, природні або штучно створені, стимулюють сучасну економіку. Політики, спрагли влади, володіють зброєю, здатною знищити цілі народи і зробити нашу планету непридатною для життя. Творчий та інноваційний потенціал людства набагато перевищує його схильність до знищення, проте щоразу, коли ми вправляємося в силі руйнування, ми, зробивши лише кілька кроків уперед, відступаємо на тисячу назад.

Як показує історія, не всі зміни пішли на користь людству, або допомогли зберегти життєво важливі системи на планеті. Тому багато хто хоче повернутися в колишні, простіші часи.

Я не пропагую повалення старих інститутів - я говорю тільки про те, що вони перестають працювати. На жаль, соціальний та економічний колапс - це найімовірніший сценарій розвитку подій, який покладе край старій системі та її інститутам. У цей період найважливіші соціальні зміни відбудуться тільки в тому разі, якщо критична маса людей через економічне банкрутство втратить довіру до обраного уряду. Тоді громадськість вимагатиме альтернатив. Найприємніше думати, що це початок нової обнадійливої глави в драмі історії людства, але найімовірніше, буде запровадження якоїсь форми диктатури, можливо, навіть щось на кшталт американського фашизму, яку підносять людям як нібито спосіб захисту від наслідків їхньої власної неадекватної культури.

Однак недостатньо назвати причини, які можуть загрожувати виживанню всіх націй. Наша технологічна ера кидає всьому світу справжній виклик - забезпечити плавний перехід до нового стереотипу мислення щодо нас самих, довкілля та управління діяльністю людини.

Зараз просто необхідно, щоб усі країни були залучені до спільного глобального планування нових альтернатив, орієнтованих на раціональний соціальний устрій. Це єдиний вихід, якщо ми хочемо уникнути неминучого занепаду сучасного цивілізованого світу. Якщо людство вирішить об'єднатися на шляху до загального процвітання, необхідний глобальний доступ до ресурсів.

Запитання 63. Що гарантує людям право на участь у житті суспільства?

У світі без грошей і корисливих інтересів мало що можна буде виграти за рахунок навмисного обману людей, фальсифікацій фактів і паразитизму. Там не існуватиме жорстких соціальних бар'єрів, які обмежували б можливість участі людини в житті суспільства, або чинників, що стримують впровадження нових ідей. Головною метою стане повний доступ до інформації та забезпечення всіх людей товарами і послугами.

Сьогодні кожна дитина, що "бовтається" вулицями й торговельними центрами або вживає наркотики, - це даремно розтрачене життя, за яке, зрештою, розплачується суспільство. У ресурсо-орієнтованій економіці буде передбачено місця для дітей, куди вони зможуть піти, де вони зможуть навчатися і грати. Що розумніші наші діти, то краще життя кожного з нас.

Запитання 64. Що Ви маєте на увазі під "високим рівнем життя", на який має право кожен житель світу? І хто це вирішує?

У ресурсо-орієнтованій економіці більшість дефіцитних товарів можуть бути легко вироблені завдяки інноваційним технологіям та скороченню відходів. Наприклад, там, де не вистачає води, ми могли б добувати її за допомогою конденсації випарів. Ми провели б канали від моря далеко на сушу. Ці канали перебували б усередині прозорої оболонки, яка використовується для опріснення води шляхом конденсації випарів. У штаті Флорида, наприклад, на квадратний метр потрапляє приблизно 50 ват сонячної енергії, яка на сьогодні ніяк не використовується. У нових містах усі автостради, місця для паркування і дахи будинків будуть використовуватися для нагріву води. Не буде необхідності спалювати для цих цілей викопне паливо. За допомогою тільки однієї геотермальної енергії (природного тепла Землі) ми змогли б забезпечити людство енергією на тисячі років уперед, але це джерело відносно не задіяне. Також існує енергія хвиль і вітру, теплонакопичувачі та інші незадіяні джерела. Ще ніколи перед наукою не стояло завдання забезпечити в достатку всіх людей на планеті.

Високий рівень життя означає, що всі члени суспільства матимуть доступ до всього необхідного: медичного обслуговування, освіти, їжі, одягу, житла, розваг, дозвілля тощо. Робочий день буде зведений до мінімуму, а з часом і зовсім зникне. Усунувши навмисне старіння товарів, дублювання схожих виробів, а також подолавши необхідність у послугах рекламників, продавців, юристів, офісних працівників, банкірів і всіх інших непродуктивних професій, ми легко змогли б виробляти набагато більше товарів і послуг для всіх людей. На сьогоднішній день середній клас живе краще, ніж усі королі минулих століть. У ресурсо-орієнтованій економіці, коли основною метою науки і нових технологій є

буде забезпечення вищого рівня життя для всіх, він перевершить наявний у неймовірних масштабах.

Питання 65. Хто ухвалюватиме рішення в ресурсо-орієнтованій економіці?

Ніхто. Процес пошуку рішень в умовах такої економіки не залежатиме від політиків, корпорацій і національних інтересів. Рішення ухвалюватимуться аналітичним шляхом відповідно до рівня доступних технологій і несучої здатності Землі. Для того щоб знаходити найбільш правильні рішення, комп'ютери збиратимуть інформацію за допомогою електронних датчиків, розташованих у всіх промислових і природних районах.

Запитання 66. Чи будуть усі люди схожими?

Так, у такому відношенні:

- Вони цікавитимуться наукою та новітніми технологіями;
- Вони погоджуватимуться з чим-небудь у разі, якщо твердженню буде дано достовірне пояснення;
- Вони не будуть засуджувати інші культури;
- Вони будуть відчувати цікавість до всього нового;
- Дуже багато людей (а не одиниці, як зараз) братимуть участь у розвитку цивілізації;
- Вони в усьому спиратимуться на методологію, будуть здатні розв'язувати проблеми та визнавати внесок усіх культур у покращення життя, що допоможе подолати забобони;
- Ділитися ресурсами та ідеями.

Запитання 67. Чи потребуватимуть люди, які більше працюють, приміром, лікарі, більше ресурсів, ніж, скажімо, художники або актори?

Коли ресурси доступні кожному без цінника і нормування, людські цінності змінюються значною мірою. Більшість із нас від народження живуть в умовах дефіциту, тому він і здається нам природним явищем нашої цивілізації. Однак дефіцит створюється штучно за допомогою запланованого старіння товарів. Я з великою недовірою ставлюся до тих людей, чия мотивація визначається грошима. Я також вважаю, що людині потрібен стимул, але не той поверхневий і егоїстичний стимул, який панує в грошовій системі та її інститутах.

У майбутньому зникне потреба в професіях із високим рівнем стрес-фактору; ротація людей, щоб знизити напругу, буде досить великою. З появою

нових технологій роботу, що вимагає великої напруги, виконуватимуть замість людини машини.

Запитання 68. Винахідники та інженери постійно поліпшують методики й технології. Чи може група однодумців працювати в умовах кредитно-грошової системи для досягнення цілей, описаних у Вашій книзі? Яким чином можна запобігти використанню цих ідей, наприклад, у військових цілях?

Якщо ідеї спільного надбання всіх ресурсів планети та ідею глобальної ресурсорієнтованої економіки прийме людство, то потреба в політиці та грошах відпаде. На сьогодні грошова система перебуває на стадії занепаду і з часом стане повністю непридатною. Що більше робочих місць буде замінено машинами, то меншу купівельну спроможність матимуть люди для збереження культури, основною рушійною силою якої є отримання прибутку. Лише в разі публічного розголошення обмежень грошової системи та роз'яснення переваг глобальної системи загального надбання, стане можливою зміна курсу цивілізації в напрямку Проекту Венера. Це можна здійснити шляхом просування ідей у суспільстві за допомогою книжок, фільмів, шкіл, статей, веб-сайтів, телевізійних шоу тощо.

Якщо нам не вдасться цього зробити, усталений порядок думатиме за нас, контролюючи засоби комунікації, телебачення, радіо, кіно, друковані видання та систему освіти. Що краще поінформовані люди, то менш болісним буде перехідний період.

Сам по собі Проект Венера не зможе викликати значних соціальних змін, якщо люди, подібні до Вас, не візьмуть на себе відповідальність за інформування інших про мету і напрямки проекту.

Запитання 69. Який захист передбачено в пропонованому Вами суспільстві проти зловживання владою?

У РОЕ відпадає необхідність у використанні грошей, які і є причиною більшої частки корупції та аморальності. Пропонована нами суспільна система забезпечує кожному людину товарами і послугами на безкорисливій основі. Це і стане функцією уряду, коли необхідність у політичному управлінні справами людини зникне. Сьогодні ж усі урядові рішення ухвалюються під впливом правлячої еліти.

Кібернетичний комплекс управлятиме лише розподілом ресурсів, надаватиме чисте повітря, воду і всі зручності, які покращують людське життя. Ми наголошуємо: цей комплекс не контролює людей і не керує їхніми життями.

Навпаки, за його допомогою можна стимулювати розвиток індивідуальної ініціативи та творчості далеко за межі можливого в рамках грошово-орієнтованого суспільства.

Багато хто боїться введення кібернетичних систем. Це необґрунтований страх. Боятися треба не техніку, нас має більше турбувати зловживання технологіями та їхнє неправильне використання - адже бездушні машини самі по собі не становлять небезпеки.

Запитання 70. Чи достатньо у нас енергії, щоб подолати брак ресурсів?

Так. Якщо ми будемо використовувати теплонакопичувачі в пустелях, енергію вітру, хвиль і припливів, то потенціал незадіяних джерел енергії практично безмежний. Брак енергії може бути повністю подолано лише за часткового використання Гольфстріму, Японської та Ісландської течій. Якби гроші, які пішли на військові розробки за останні 40 років, було вкладено в розвиток чистих джерел енергії, світ став би набагато кращим, безпечнішим і екологічно чистішим для всіх людей.

Запаси геотермальної енергії майже нескінченні і можуть задовольнити потребу всієї земної кулі. Якщо зібрати всього один відсоток геотермальної енергії з верхнього шару кори землі, то в нашому розпорядженні виявиться в п'ятсот разів більше енергії, ніж у всіх запасах газу і нафти разом узятих. У цьому разі не виділяється оксидів азоту, викиди сірки мізерно малі або взагалі відсутні порівняно з викопним паливом, яке спалюють на електростанціях. До того ж, геотермальні станції займають набагато менше місця порівняно з іншими видами електростанцій. Буріння геотермальних колодязів має набагато менший вплив на навколишнє середовище, ніж інші способи видобутку енергетичних ресурсів, і при цьому не потрібні шахти, тунелі, відкриті кар'єри або відвали.

Величезна кількість цієї енергії знаходиться у верхніх шарах земної кори на глибині близько 10 км. Потенційно ця енергія доступна в усьому світі - у горах Анди (Південна Америка), Каліфорнійській затоці, африканській долині Рифт, у районі Серединно-Атлантичного хребта і вздовж Берингової протоки.

Запитання 71. Коли все буде доступно безплатно, чи не пропаде стимул?

Ми твердо виступаємо за те, щоб люди мали вільний доступ до всіх необхідних товарів і послуг, медичної допомоги, освіти, житла, харчування тощо.

Недостатньо задовольнити лише базові потреби людини. Ми вважаємо, що наші пропозиції створять новий набір стимулів. Людям необхідні труднощі для

інтелектуального розвитку та підтримки високого рівня допитливості, їм також потрібно усувати дефіцит. Пропонована нами освітня система робитиме наголос на грамотному використанні ресурсів і захисті довкілля.

Прикро, але система вільного підприємництва марнує людські життя даремно: молоді дівчата стоять у магазинах за касами, чекаючи покупців; чоловіки і жінки працюють на промислових підприємствах, задіявши лише малу частку своїх розумових здібностей. Замість того, щоб нерозважливо витратити ресурси на війни, люди в майбутньому вчитимуться розумному ставленню один до одного, тому, як співпрацювати і ділитися ідеями - все це зробить світ набагато кращим.

Питання 72. Чи не втратять люди бажання взагалі що-небудь робити?

Вас виховували на вірі в те, що людей надихають тільки заохочення і гроші.

Вільне підприємництво дійсно спонукає людей до дій, але водночас воно породжує корупцію, злочинність і жадібність. Наша мета - створити новий набір стимулів, за якого прагнення людини більше не спрямовані на порожні та егоїстичні бажання до накопичення багатства, майна і влади. У наш час фінансові рамки перешкоджають розвитку новаторства, індивідуальної творчості та особистої ініціативи. У Проекті Венера людині не знадобляться гроші для занять творчою і творчою діяльністю, тому що можливості для цього будуть доступні кожному.

Мене турбують люди, основним стимулом яких є гроші. Наприклад, чи варто довіряти якості послуг лікаря, якщо ним рухає прагнення до заробітку, а не бажання розв'язати проблеми в галузі медицини чи охорони здоров'я та поліпшення життя людини? У кредитно-грошовій системі дуже поширена хибна думка про те, що людям необхідна грошова мотивація для якихось досягнень або творчості. Тому приклад - незліченна кількість людей, які боролися, вчилися і творили, абсолютно не думаючи про гроші, адже крім них існують набагато більш значущі нагороди. Бажана винагорода залежить від системи цінностей людини і культурного середовища, в якому вона виросла.

По суті, всі люди, якими ми захоплюємося, наприклад: Мікеланджело, Леонардо да Вінчі, брати Райт, Дарвін і багато інших, працювали не за гроші, а тому що їм було цікаво знаходити рішення проблем і завдань, що виникали перед ними. Фінансовий прибуток отримували в деяких випадках як побічний продукт. Зазвичай, люди, заціклені на грошах, стають бізнесменами, брокерами, і вони рідко мають гарну винахідливість. Я завжди побоювався людей, єдиною мотивацією яких був фінансовий прибуток. На островах Південно-Тихоокеанського регіону люди мали більш ніж достатньо ресурсів. Незважаючи на достаток бананів, кокосів, риби, хлібних дерев, жителі островів постійно працювали: створювали навігаційні системи.

ні інструменти, будували каное і хатини, ткали одяг. При всьому тому, що гроші не використовувалися, люди постійно щось робили для поліпшення свого життя.

У давні часи американець із дружиною могли побудувати дерев'яний будинок за кілька місяців. Сьогодні ж сім'ї потрібно близько 30-ти років на оплату іпотеки, додаткових відсотків для банкірів та інших людей, які не мають, власне, до будівництва будинку жодного стосунку.

Якщо уважно придивитися до тих, хто має доступ до всього необхідного для життя, можна побачити, що чимало заможних людей не вживають їжу по 25 разів на день, хоча й могли б; вони не захищають своє житло сотнею музичних інструментів, не накопичують сотні автомобілів. Людям приносить занепокоєння не доступність ресурсів, а їх нестача, що і є причиною більшості злочинів, розкрадань, шахрайства, обману тощо.

Вдумайтеся: більшість ресурсів планети перебуває під контролем лише кількох держав, що дає їм змогу з вигодою використовувати своє переважне становище стосовно інших країн.

Не тільки технічні фахівці, а всі люди матимуть доступ до дуже високого рівня життя. Їхнім головним прагненням буде бажання покінчити з війнами, територіальними суперечками, економічними труднощами, боргами і першопричинами більшості злочинів. Згодом усі ці проблеми залишаться в минулому. У новому суспільстві Проекту Венера, середовище, в якому виховуються і здобувають освіту люди, буде засноване на фундаментальних принципах науки і детального вивчення взаємодії людини і навколишнього середовища, життя без якого неможливе.

Запитання 73. Чому Ви пропонуєте застосувати кібернетичний підхід у діяльності суспільства?

Існує достатньо доказів того, що розвиток технологій іде саме в цьому напрямку. У міру того, як комп'ютери та штучний інтелект впроваджуватимуться для центрального збирання інформації, вони зможуть ухвалювати дедалі правильніші рішення, що стосуються діяльності нашої соціальної системи. На сьогодні автоматизовані системи можуть керувати запуском космічних кораблів і направляти їх на інші планети. У кібернетизованому суспільстві з розвиненими технологіями ми позбудемося необхідності участі людини в урядовій діяльності, виробництві та розподілі товарів і послуг. Використовуючи кібернетизовані системи, можна з легкістю підтримувати збалансованість економіки. Це звільнить людину від монотонної та нудної роботи. Більшість сучасних професій з часом зникнуть.

Запитання 74. Описуваний Вами світ потребує не лише великих обсягів планетарних ресурсів, а й значної кількості інженерів, художників і кваліфікованих працівників для проектування, будівництва, монтажу та коригування параметрів. Що станеться за три чи десять поколінь, коли старі системи почнуть руйнуватися, а в суспільстві залишаться тільки поети і фізики-теоретики?

Це лише проекція ваших цінностей і поглядів, заснованих на минулих подіях у вашому житті. Такий прогноз не має нічого спільного з Проектом Венера, який (як описано в наших книжках) пропонує суспільство, яке прагне дати кожній людині можливість максимально розкрити свій потенціал, а також постійно вдосконалювати стосунки одне з одним, з технологіями і навколишнім середовищем. Людей буде звільнено від нудної і монотонної праці, що дасть їм змогу зайнятися розв'язанням проблем сьогодення і найближчого майбутнього. Перед будь-яким будівництвом - нового міста, енергосистеми тощо. - проводитимуться ретельні дослідження можливих негативних наслідків реалізації проекту. Зміни в соціальній сфері також піддаватимуться подібним попереднім перевіркам.

Суспільство, що не надає людині адекватних стимулів, приречене на провал.

Запитання 75. З історії видно, що передові технології та навички можуть бути загублені за кілька поколінь. Повністю автоматизована система управління економікою, екологією або суспільством вразлива в плані технічних збоїв, які можуть призвести до занепаду або колапсу. У результаті чого людство може стати безпорадним і позбавленим як технічних навичок, так і психологічної зрілості, необхідної для розв'язання проблем, що виникли.

Це справедливо стосовно кредитно-грошової системи, але не до Проекту Венера, який безперервно стежить за станом економіки в усьому світі. У разі будь-якої катастрофи (техніка вийшла з ладу, повністю знищена тощо), люди знатимуть, як їм реагувати. Нова система освіти підготує кожну людину до певних дій у подібних ситуаціях: і психологічно, і інтелектуально. Люди будуть здатні виготовити лук, стріли та багато іншого, необхідного для виживання. Вони отримають різнобічну технічну та емоційну підготовку, яка допоможе їм впоратися з будь-якими непередбачуваними обставинами. Вони зовсім не будуть схожі на купку недорозвинених бовдурів, які нічого не роблять і насолоджуються принадами нових технологій. Навпаки, людина майбутнього буде відчувати постійний інтерес до питання: "А що, якщо?.."

Те, про що Ви говорите, - це хибні висновки з книг і фільмів. Їхні автори недостатньо обізнані про технології, культуру та поведінку людей. Сьогодні люди з

технічною освітою є фахівцями вузького профілю. Саме тому фашистам і неофашистам вдається залучати їх для поширення пропаганди, підтримки вкоріненої системи та участі в розробці і створенні зброї. Політики обираються не для того, щоб щось змінити, їхнє завдання залишити все як є. На жаль, багато соціальних систем використовують інструменти науки, мистецтва і технологій з метою збереження статус-кво.

Фахівець широкого профілю (як його бачить Проект Венера) не страждає на патріотизм. Він вірний Землі і всім її людям.

На жаль, багато людей дивляться на пропозиції Проекту Венера крізь призму застарілих цінностей.

Запитання 76. Чому б не запланувати модульну самодостатню економіку або систему взаємозалежних низькотехнологічних екопоселень, що працюють усередині самої спільноти над розробкою технологій і навчають навичок, спрямованих на сталий розвиток і життєздатність?

Тому що це не вирішить ні нинішніх, ні майбутніх глобальних проблем. Не можна просто зупинити розвиток технологій та інновацій або повернутися до застарілої системи цінностей. Це вкрай мало або взагалі не пов'язано з розв'язанням наявних глобальних проблем.

Запитання 77. Чи не могли б ви описати процес розподілу продуктів харчування та інших предметів споживання, таких як телефони, комп'ютери, книги?

Розподіл товарів і послуг без використання грошей або купонів може здійснюватися через центри розподілу, які організовані за принципом виставок, де наочно демонструються всі переваги нової продукції. Наприклад, якщо ви захочете відвідати Національний парк Єллоустон, ви можете взяти в центрі розподілу відеокамеру, а потім, після використання, якщо забажаєте, здати її в будь-який інший аналогічний центр або пункт приймання, позбавивши себе необхідності в зберіганні та технічному обслуговуванні предметів.

Крім численних загальнодоступних комп'ютеризованих центрів, де на дисплеях демонструватимуть зразки продукції, кожен дім буде оснащений тривимірним плоским екраном. Якщо вам щось сподобалося, товар можна буде замовити, і він автоматично буде вам доставлений додому.

Усю сировину, необхідну для виробництва товарів, можна доставляти прямо на заводи і фабрики за допомогою автоматизованого "ланцюжка" транспортних засобів, таких як

як кораблі, монорейки та Маглеви, трубопроводи або пневматичні труби. Автоматичні системи обліку будуть під'єднані як до центрів розподілу, так і до промислових об'єктів, що дасть змогу керувати виробництвом відповідно до попиту та забезпечить безперервний збір статистики щодо вподобань і споживання. Це дасть змогу підтримувати баланс в економіці. Дефіцит, перевиробництво і відходи буде усунуто.

Запитання 78. Чим займатимуться люди?

Мені стає сумно, коли мені ставлять це запитання. Деякі люди настільки розумово пригнічені, що в житті в них є тільки один вибір: ходити на роботу і, як правило, займатися там тим, що їм не подобається. Діти в ранньому віці переповнені цікавістю і, якщо їх виховувати в потрібному напрямі, коло їхніх інтересів і здібностей буде тільки розширюватися. Сучасна культура створює умови, які обмежують інтереси, можливості та здібності людей і повертають до лінії. Лінь не закладена в нас від народження, так само як і расизм, ненависть, упередження та індивідуальні цінності. Добре відомо, що особистість людини формується під впливом середовища і, якщо не модифікувати це середовище, людська поведінка мало зміниться.

З розвитком технологій монотонні та небезпечні види діяльності неминуче кануть у Лету. У ресурсо-орієнтованій економіці люди отримають можливість взяти участь у будь-яких дослідженнях, заняттях мистецтвом, ремеслом, вільно подорожувати і пізнавати безмежні горизонти майбутнього.

Використовуючи всі можливості кібернетичних і комп'ютерних технологій для поліпшення рівня життя, ми можемо створити найпрогресивніше суспільство в історії. Згодом це дасть змогу стерти всі штучні кордони між державами. Уже сьогодні можна помітити, що завдяки розвитку супутникового зв'язку і персональних комп'ютерів, практично неможливо піддати цензурі нові ідеї та іншу інформацію.

Запитання 79. Ви акцентуєте набагато більше уваги на поведінці, а не природі людини. Яке визначення Ви дали б цим термінам?

Природи людини - з погляду наперед визначених, генетично запрограмованих життєвих цінностей і моделей поведінки, притаманних кожному - не існує. Ми вивчаємо цінності та поведінку людини, які, безумовно, можна змінити. Якби це було неможливо, ми досі жили б у печерах.

Які чинники формують нашу поведінку? Ось про що варто замислитися. Ми вважаємо, що поведінка людини підпорядковується законам, як і всі природні явища. Наші звичаї, моделі поведінки та цінності невіддільні від культури. Якщо не змінити

середовище, то повторяться минулі проблеми і поведінка. Проект Венера пропонує створити оточення, яке дасть змогу людям розвинути свої найкращі якості і навчить шанобливо ставитися до всіх народів.

Приміром, після Другої світової війни люди, навіть із найшанованіших сімей, билися за недоїдки. Коли базові потреби людини не задоволені, вона вдається до будь-яких засобів, щоб забезпечити себе і своїх близьких необхідним. Якщо предмети першої необхідності зробити доступними в рамках пропонованого демократичного середовища, надати можливість здобуття осмисленої та конструктивної освіти, контрпродуктивна поведінка зазнала б значного спаду.

Запитання 80. Хіба це не суперечить природі людини?

Прочитую Герберта Веллса: "На початку 20-го століття противники прогресу стверджували, що "природа людини" залишалася незмінною. Вони вважали, що відчуття і думки первісних людей збігалися з думками банківських службовців, які влаштували пікнік у печері; що ідеї Конфуція і Будди цілком рівнозначні ідеям Руссо, Карла Маркса і Де Віндта. Люди, які стверджували це, були не просто неосвіченими, вони були дезінформовані щодо майже всіх історичних фактів і стану речей у сучасній цивілізації".

У "Нових Утопістах" Роберт Богуслав писав: "Норман Р. Ф. Маєр (і багато інших) ще дуже давно стверджував. Маєр (і багато інших) ще дуже давно стверджував, що поняття "природа людини" нерідко використовується, як завіса, за якою ховається наше незнання про людину в цілому. Одне з більш фундаментальних упущень при розгляді питання про людську поведінку полягає в неприйнятті того факту, що вчинки людей ініціюються як зовнішніми, так і внутрішніми силами".

На думку Артура Кларка і багатьох інших письменників, той, хто порушує питання про природу людини, наївний.

Цитата з книги Жака Фреско "Погляд вперед":

У той час, коли про антропологію, соціологію та психологію різних культур було відомо зовсім небагато, здавалося, щоб перешкодити пропонованим реформам, достатньо було сказати, що вони не спрацьовують через людську природу. Для багатьох людей складно прийняти той факт, що те, що вони називають "людською природою", просто не існує.

Люди відображають своє оточення, як дзеркала. Якби ми народжувалися із зафіксованою сутністю, що складається з автоматичних реакцій, цивілізацію було б неможливо створити. Ми проживали б наші життя, як мурахи, не змінюючи свою поведінку з плином часу. Однак на-

Найдивовижнішою рисою є те, що ми приходимо в цей світ із максимальною пристосованістю.

Цитата з книги Жака Фреско "Все найкраще, що не купиш за гроші":

Фанатизм, расизм, націоналізм, ревності, забобони, жадібність та егоїзм - набуті зразки поведінки, що їх підсилює або підкріплює наше виховання. Ці зразки поведінки не є наслідковими рисами або частиною "людської натури", як навіюють більшості з нас. Якщо навколишнє середовище залишається незмінним, подібна поведінка матиме місце знову і знову. Що стосується міжлюдських стосунків, у цей світ ми приходимо подібними до чистого аркуша.

В остаточному аналізі будь-яке судження про небажану людську поведінку є безглуздом, якщо відсутня спроба змінити навколишнє середовище, яке її формує. У суспільстві, яке враховує основні потреби людини, пануватиме конструктивна поведінка, і його члени, які зазнають труднощів у суспільній взаємодії, отримають допомогу замість того, щоб просто потрапити за ґрати.

Прагнення до особливої етичної поведінки має відношення до людських бажань та ідеалів. Функціональна етика - здатність забезпечити перебіг процесу, що створює життєздатне навколишнє середовище для всіх людей без винятку. За допомогою її застосування ми плануємо забезпечити собі чисте повітря і воду, товари і послуги, здорове та інноваційне довкілля, яке приносило б емоційне та інтелектуальне задоволення.

Важко уявити собі рішення, які служили б інтересам більшості за кредитно-грошової системи. Це неможливо без всебічної модернізації нашого соціального ладу і можливої заміни системи, заснованої на кредитно-грошових відносинах, на ресурсорієнтовану економіку, регульовану з наукового погляду.

Запитання 81. Як у цю систему впишуться некеровані підлітки? Чим вони будуть займатися?

Багато зразків антигромадської поведінки та расові забобони існували впродовж століть, але тільки тому, що умови, які породжують таку поведінку, залишалися незмінними. Нерозважливу поведінку неможливо відкоригувати, не усунувши сприятливі для цього умови.

З нашої точки зору, відмінності між миролюбним гуманістом і військовим диктатором знаходяться не на рівні генів цих індивідуумів, а в тому середовищі, де вони живуть.

Освіта майбутнього буде багатопрофільною, на власному досвіді люди вивчатимуть різноманітні чинники, що впливають на наші взаємовідносини, і з яких в'ється павутиння життя.

Людська поведінка в умовах ресурсо-орієнтованої економіки стане відображенням нової культури. Чи будуть усі схожі? Так, у певному сенсі. Вони всі будуть зайняті захистом доквілля і підтримкою ідеї дружніх взаємовідносин, незважаючи на расову і релігійну приналежність. Люди сприятимуть розвитку індивідуальності та творчості. Вони будуть проти думки про те, що останній рубіж розвитку може бути досягнутий.

У період переходу від грошової системи до ресурсо-орієнтованої багато старих моделей поведінки все ще існуватимуть.

Дітям притаманна ненаситна цікавість. Мета майбутнього в тому, щоб повною мірою використовувати цей потенціал, а не знищувати його.

Запитання 82: Як Проект Венера ставиться до людей із девіантною, анормальною поведінкою?

Джеймс Гарві Робінсон вважав, що справжнім предметом вивчення людини є сама людина. Не існує доказів, що підтверджують це твердження. Рослина не може рости сама по собі. Їй потрібен ґрунт, поживні речовини, сонячне світло тощо. Будь-яка рослина, якою досконалою в генетичному плані вона не була б, не виросла б в умовах полярного клімату. Людина підпорядковується тим самим фізичним законам, які керують усім еволюційним процесом. Поведінка і цінності людини не виникли самі по собі, вони є побічним продуктом культури.

Можливо, історики майбутнього вважатимуть нас ненормальними через наші штучні поняття, насильство і заботони, через те, що наше суспільство витрачає більшу частину доходу на військові потреби замість того, щоб застосовувати доступні науці методи для налагодження відносин між націями. Позбавлення і страх перед прогресом є основними причинами соціально небезпечної та девіантної поведінки.

Проект Венера пропонує абсолютно нову систему освіти, в якій вивчатимуться взаємозв'язки живих систем на глобальному симбіотичному рівні. Діти, виховані в середовищі без фанатизму, расизму чи жадібності, більше не виявлятимуть соціально ворожі зразки поведінки. Наприклад, наприкінці Другої світової війни в Німеччині люди, навіть із найшанованіших родин, билися за недоїдки. Масові лінчування на півдні США були результатом ідеологічної обробки.

Постає питання: яка частина наших поглядів і переконань запрограмована цінностями суспільства, які навмисно створені для підтримання чинної системи та її інститутів. Не про природу людини треба говорити, а звернути увагу на її поведінку.

ня. Воно може бути легко змінено за допомогою відповідної освіти і середовища, що гармоніюють із несучою здатністю Землі.

Навіть якщо обрати на керівні посади найчесніших і найпристойніших людей, а середовище не підтримує можливості реалізувати ухвалені ними справедливі закони, ми не зможемо їх дотримуватися. Наприклад, за нестачі родючого ґрунту людина буде схильною до крадіжок і аморальних вчинків, щоб прогнати себе.

Запитання 83. Що ж робити з такими агітаторами і незадоволеними м'ятежниками, як, наприклад, Тімоті Маквей, які отримали нормальне за сучасними мірками виховання?

Наведений Вами приклад - Тімоті Маквей, якого, як Ви кажете, виховали "нормально" - варто піддати більш критичному аналізу. Те, що Ви називаєте "нормальним" - це націоналістичне суспільство, яке домагається своїх цілей за допомогою жорстокості та примусу. Воно створює закони у власних інтересах і скасовує їх, коли цим інтересам вони більше не відповідають. Воно сприяє обмеженню освіти, особливо в плані наукового підходу і критичного мислення. Коли головна мета в суспільстві полягає в отриманні прибутку, турбота про громадян і медичне обслуговування практично відсутні. Це стосується не тільки США, а й інших країн.

Середовище визначає поведінку і вчинки людини. Маквей реагував тими інструментами, які вважав більш придатними до ситуації в несправедливій, на його думку, культурі - він підірвав бомбу у Вако. Наша країна (США - прим. пер.) схожим чином реагує на "проблемні" нації, тільки в ширших масштабах. Річ не в тім, що певна кількість людей народжуються "незадоволеними" або "підбурювачами", як Ви заявляєте. Радше, люди реагують на умови в суспільстві, які здаються їм несправедливими. За апартеїду в ПАР Нельсон Мандела був агітатором, проте пізніше був обраний президентом. Можна навести сотні таких прикладів.

Мене часто дивує, чому мільйони людей не висловлюють протест війнам, бідності, злочинності, безхатченню і дефіциту, коли ці проблеми, безумовно, можна вирішити. Легко помітити, що сучасні уряди виконали дуже хорошу роботу з обдурення людей, які погоджуються з поточним станом речей і філософськими поясненнями світу, потрібними, щоб залишити все як є. Мислячи в таких термінах, як "незадоволені" або "агітатори", ми потрапляємо в пастку. Скоріше, шукати треба причини, що генерують таку поведінку. Нам варто знайти способи зміни суспільства, щоб залишити ці моделі в минулому, замість того, щоб намагатися придушити їх.

До намірів Проекту Венера не входить критика і нападки на системи вірувань інших культур, на їхнє поводження з жінками або погляди щодо інших країн. Багато чого цим не досягти. У нашій власній країні (США - прим. пер.) ми погано

поводилися з корінними американцями та занизили значення інших вірувань, не проаналізувавши належним чином свої власні недоліки. Століттями народи скоювали злочини один проти одного, вони були спричинені націоналізмом, пропагандою і невірними твердженнями про інші суверенні держави. Оскільки наше ототожнення з будь-якою країною просякнуте багатьма роками пропаганди та ідеологічної обробки, ми так і не навчилися об'єктивно дивитися на власну поведінку та поведінку інших народів. Я часто говорив, що критика чужої країни без реальних пропозицій щодо вирішення проблем марна.

Ми не зможемо розв'язати проблему, залишаючись на тому самому рівні мислення, який нас до цієї проблеми привів. Єдиним правдивим мірилом працездатності системи є відповідь на запитання: досягла вона своїх цілей чи ні.

Через багатівкові розбіжності народи не можуть довіряти один одному. Будь-які наміри іншої країни розглядаються з великим скептицизмом. Ми, як і основні сильні нації, так і не прийшли до принципу взаємодопомоги. Натомість ми забираємо в інших цінні ресурси, експлуатуємо працю, підкупуємо важливих осіб для виконання наших забаганок і знищуємо тих, хто не бажає їх виконувати, використовуємо військову силу для зміцнення економічних переваг. Це лише деякі з причин наших труднощів.

Сильні нації не сприймалися б як загроза, якби вони допомагали країнам, що розвиваються, і не експлуатували їхні ресурси або дешеву робочу силу. Доти, доки ми не припинимо укладати міжнародні угоди тільки для задоволення власних інтересів, менш розвинені країни не перестануть відчувати до нас недовіру. Саме дії нашої країни (США - прим. пер.) протягом багатьох років дали підґрунтя скептичному ставленню до наших намірів у інших народів.

Проект Венера пропонує всім націям об'єднати зусилля для подолання дефіциту, для відновлення довкілля та приведення його до природного стану. Сам процес перетворень дасть змогу нам та іншим країнам змінити свою поведінку на краще. Якщо вам важко погодитися з цими твердженнями, то давайте розглянемо деякі наукові принципи, загальноприйняті в усіх країнах світу. Наприклад, під час будівництва моста інженери будь-якої національності використовують у проектуванні науковий метод і математичні розрахунки. Дивлячись на постійне вдосконалення технологій, науковий метод, схоже, показав себе як найбільш розумний підхід. Його застосовують у всіх країнах, щоб скористатися перевагами технологій.

На поточній стадії соціального розвитку відбувається значне спотворення переваг наукового методу через націоналізм і недалекоглядні егоїстичні інтереси. Якщо ж розумно застосовувати науковий метод на благо всього людства і довкілля, то зміниться не тільки те, як ми думаємо про себе і свою країну, а зміниться і наше ставлення до всього навколишнього світу.

Запитання 84. А як бути зі злочинами на ґрунті ревнощів?

Виховання в Проекті Венера відрізнятиметься від того, що існує сьогодні. Ревнощі та "любовні" стосунки вивчатимуть на ранніх стадіях навчання. Люди навчатимуться взаємодіяти одне з одним і використовувати у спілкуванні релевантну мову, яка ґрунтується радше на функціонуванні стосунків, ніж на емоціях. Стосунки мають будуватися на бажанні бути корисними одне одному і всій спільноті.

Людина нікому не може належати. Шлюб і заручини, схоже, насправді спричиняють аберантну поведінку і почуття власництва. У майбутньому люди будуть вільні робити те, що їм необхідно. Якщо добре проаналізувати цінності та погляди людини, стає зрозуміло, що більшість прийнятих нею рішень нав'язується оточенням. З кращим знанням і розумінням семантики, спілкування і того, як взаємодіяти з іншими людьми найбільш конструктивно і без суперництва, зникне багато зразків аберантної поведінки.

Сучасна система освіти не навчає людину альтернативних методів стосунків з іншими людьми. Вона більше підтримує традиції, ніж раціональність. Людина зазвичай не виростає з почуття власництва, поки не стає більш освіченою про свої власні поведінкові обмеження. Власництво - це, за великим рахунком, наслідок невпевненості в собі та низької самооцінки.

Однак у рамках короткої відповіді неможливо розібрати цю тему повністю.

Запитання 85. З причин, добре відомих генетикам, деякі успадковують колір очей від людей свого оточення. Якщо припустити, що всі соціальні та економічні реформи Проекту Венера відбудуться, що буде з тими небагатьма, які завжди виявляють аберантну поведінку за будь-якої системи?

Важливо пам'ятати, що Жак займався цим усе своє життя, Роксана - останні 35 років. Жак працював над цими питаннями ще в юності. Саме для цього він вступив у Ку-клукс-клан і Раду Білих Громадян (White Citizen's Council) і спробував змінити їхні погляди та цінності. Йому вдалося розформувати ці групи за кілька місяців. Якби генетика була незмінною частиною людської природи, то поведінка б не з м і н ю в а л а с я . Жак також працював із "малолітніми злочинцями", яких вважали найгіршими дітьми в Нью-Йорку, і перетворив їх на конструктивних членів суспільства. Деякі з них спілкуються з Жаком досі. Він також працював із наркоманами та алкоголіками, які, своєю чергою, використовуючи його методи, працювали з іншими групами для зміни поведінки людей на краще. Члени мотоциклетних банд і нацистських груп приходили до нього на лекції і повністю змінювалися. Існують такі методи та процеси, які працюють із різними типами людей.

Жак розробив точний покроковий метод зміни людської поведінки. Гени визначають функцію і будову внутрішніх органів, колір очей, схильність до певних фізичних захворювань тощо, але вони не мають жодного стосунку до системи цінностей, нетерпимості, забобонів чи інших набутих поведінкових моделей. Гени не роблять людину злою, егоїстичною, егоцентричною або жадібною. Якби генетика наділяла людину заздалегідь зумовленими поведінковими моделями, то її неможливо було б змінити.

У тварин спостерігається збереження успадкованих моделей поведінки, таких, як спорудження гнізд, захист потомства та годування дитинчат, але, здебільшого, ця поведінка ґрунтується на імпринтингу та внутрішній біохімії тіла. Особи з великими наднирковими залозами або великим мозком мають тенденцію передавати ці особливості потомству. Кілька сотень років тому бульдоги були дуже жорстокими, і вважалося, що це вроджена риса. Відтоді селекціонери практично вивели в них цю особливість, зменшивши розміри їхніх надниркових залоз, що знизило їхню лютість. Причина була не в тому, що жорстокість успадковувалася, а в розмірах надниркових залоз, що призводили до агресивної поведінки, характерної для цієї породи собак.

Жак приділяє пильну увагу з'ясуванню точних механізмів, відповідальних за поведінку і звички.

Генетики можуть винаходити різні терміни (як, наприклад, гени), але вони не досліджують реальне підґрунтя поведінкових реакцій. Деякі припускають, що набуті поведінкові моделі успадковуються через протоплазмний міст. У підсумку замість реального дослідження факторів посилаються на гени. Цю тему складно зрозуміти, якщо ви не прочитали рекомендовані Жаком книги: "Мозок і Розум" (Brain and Mind), "Розум у процесі формування" (Mind in the Making) і книжки із семантики. Без серйозного вивчення цих книг практично неможливо судити про цю інформацію.

По суті, Жак займається дослідженням механізмів, що визначають цінності та поведінку. Він відкидає такі терміни, як інстинкт, людська природа і успадкування через протоплазмний міст. Вони не описують конкретних процесів. Якби ми використовували тільки терміни і не вдавалися в подробиці процесів, прогрес у науці був би неможливий. Ми б не змогли будувати мости, виробляти телефони, збирати комп'ютери тощо. Наука була б просто інтелектуальним хобі на рівні лінгвістики. Цього неповноцінного процесу недостатньо для конструювання більш позитивного майбутнього.

Багато філософів та інтелектуалів є прихильниками лінгвістичних та інтелектуальних дебатів. Вони вважають такий спосіб розбору подій важливою складовою просунутого і глибокого мислення. З точки зору Жака Фреско твори цих авторів схожі на ізотеричні роздуми людей мистецтва, які мріють про те, що колись у майбутньому люди знайдуть сходи в небо. Однак вони не надають жодної інформації про те, як це зробити. Досягнення будь-яких цілей доступне лише шляхом копіткого дослідження необхідних для цього методів.

дов. Більшість же людей безнадійно блукає в нетрях лінгвістичних джунглів, не маючи ні найменшого уявлення про причинно-наслідкові зв'язки подій і про методологію. Такі методи ніколи не були для Жака Фреско прийнятним шляхом досягнення будь-яких цілей.

Запитання 86. Чи підтримуєте Ви позбавлення життя людей з аберантною поведінкою?

Кого Ви маєте на увазі, кажучи "розумово нестабільні", "ненормальні" й "аберантні"? Чи не тих представників корпорації "Дженерал Електрик", яка є однією з найнебезпечніших для довкілля компаній, у якій керівники свідомо піддають своїх підопічних впливу смертельно небезпечних канцерогенних речовин? Чи не тих, які маніпулюють грошовими потоками заради отримання прибутку, не приносячи жодної користі людям? Чи тих, хто звужує гроші на автомобіль, і, якщо позичальник не може зробити останню виплату за кредитом, відбирають не покришки чи кермо, вартість яких відповідала б виплаті, а весь автомобіль? Або, можливо, ви маєте на увазі суддів, які засуджують до довічного терміну за вбивство, вчинене заради предметів першої необхідності, тоді як глави держав віддають накази на бомбардування цілих міст і країн заради вилучення ресурсів і розширення ринків збуту, а потім ставлять пам'ятники в парках тим, хто був виконавцем цих наказів?

Довелося б надто багатьох позбавити життя, якби більш розумне суспільство вирішило позбутися "нестабільної" або "аберантної" поведінки. Ні, ми не підтримуємо вбивство. Ми думаємо, що сьогодення система - це, як рак в організмі кішки, який поїдає свого господаря і з часом загине разом із ним. З подальшим розвитком технологій зникнуть робочі місця, які раніше забезпечували людям купівельну спроможність для придбання вироблених товарів. Виникнення нової соціальної системи неминуче. Ми вважаємо, що на той час, найімовірніше, буде введена військова диктатура. Ми хочемо представити громадськості концепцію ресурсо-орієнтованої економіки для того, щоб люди зрозуміли, що існують й інші варіанти розвитку майбутнього.

Запитання 87. Чи не технології приносять людям шкоду і є причиною багатьох наших проблем?

Щодо Вашого занепокоєння з приводу технологій, які тягнуть за собою відхилення в поведінці, зауважте, що ми дедалі більше залежимо від них. Важливо, яким чином використовуються технології. Як у сучасному суспільстві, де ними зловживають, чи як у суспільстві, де технології можуть звільнити людей і надати їм більш конструктивні можливості? Ваш сценарій схожий на опис деспотичного майбутнього письменниками-фантастами, поверхнево знайомими з технологіями. Якщо Проект Венера не створить середовище, сповнене тепла, любові та підтримки, то він не спрацює. Суспільство буде

організовано не таким чином, що людина підпорядкована машинам, скоріше навпаки - машини поліпшать і збагатять життя людей. Ми розглядаємо техніку як розширення людських можливостей. Непомітно, щоб люди в страху кидалися на свої пральні машини чи холодильники, боячись, що агрегати "повстануть і поневолять їх". Величезні будівельні машини звільняють тисячі від важкої праці із застосуванням примітивних ручних інструментів. Навряд чи хто-небудь сумнівається, що в сучасному суспільстві з введенням машин багато хто втратить можливість заробітку.

Пропонована нами система ніколи не стане ідеальною, але вона значно краща за те, як організовано постачання населення товарами та послугами сьогодні. Це буде система, що безперервно вдосконалюється, яка розробляє нові ресурси для дослідження їх подальшої обробки.

Запитання 88. Чи пропонуєте Ви використовувати "технічну еліту", яка вирішуватиме, в якому напрямку розвиватися суспільству?

Ні. Проект Венера закликає до кібернетичного суспільства, в якому комп'ютери могли б замінити застарілу систему виборності політиків, що представляють, здебільшого, інтереси правлячої верхівки і корпорацій. Технологія не буде диктувати або відстежувати дії людей, це буде розцінюватися соціально ворожим і контрпродуктивним. Такі твори і фільми як "1984", "О чудовий новий світ", "Той, хто біжить по лезу", "Термінатор 2" посіяли в людях страх поневолення нашого суспільства технологіями. Метою Проекту Венера є реалізація духовного та інтелектуального потенціалу всіх людей, а також забезпечення населення товарами і послугами для задоволення індивідуальних матеріальних потреб.

Відомо, що багато службовців приватних корпорацій вважають, що вони перебувають в умовах диктатури від початку і до кінця робочого дня. Завдання Проекту Венера - використовувати технології з метою поліпшення життя кожної людини. У пропонованій системі робочий день скорочуватиметься, що дасть людям більше часу на відпочинок, вони вестимуть здоровий спосіб життя і житимуть у середовищі з мінімальним стресом.

Запитання 89. Яким чином буде розв'язано проблему надмірності (скажімо, якщо людина або група людей забажають більше, ніж доступно)?

Щодо надмірності наведемо такий приклад: під час Другої світової війни у США було близько 600 бойових літаків, що не давало можливості взяти участь у війні. Незабаром виробництво було збільшено до 90 тисяч літаків на рік, не рахуючи підводних човнів, авіаносців, протиповітряних систем, кваліфікованого медперсоналу для догляду за пораненими. Звичайно, мобілізація такого масштабу була потрібна для війни. Але, наскільки мені відомо, ми ніколи не мобілізувалися для миру, щоб створити достаток, який ми здатні забезпечити. Ми маємо в своєму розпорядженні більш ніж

достатньою кількістю ресурсів, якщо використовувати і розподіляти їх розумно. Жодних грошей не вистачить навіть на будівництво потрібної кількості лікарень. Саме тому ми маємо здійснити перехід від грошової економіки до ресурсо-орієнтованої системи.

Тільки уявіть, що сталося б зі світовим постачанням ресурсів, якби ми мобілізувалися для миру. Наприклад, люди їздять на роботу на своєму автомобілі, і протягом робочого дня автомашина простоє без експлуатації 8 годин. У глобальній ресурсо-орієнтованій економіці така величезна кількість машин, вантажних вагонів і кораблів не перебуватиме в бездіяльності. Як і під час військової мобілізації, ми б усе задіяли. Замість того щоб навчати людей ставати солдатами (машинами смерті), люди вчитимуться керувати машинами для виробництва товарів і послуг у більш ніж достатніх кількостях.

Питання 90. Як знайти спільну мову із Середнім Сходом? Як вирішити питання з релігією?

Матеріальне становище кожного громадянина покращиться, якщо країна, в якій він живе, долучиться до проекту спільного надбання, який допоможе в розвитку всім націям. Ті, хто відмовляється від участі, втратять ці переваги.

Кожна людина, незалежно від своїх релігійних переконань, може вступити в проект, але вона не може нав'язати свої погляди іншим. Люди зможуть подорожувати куди завгодно без будь-яких обмежень. Якщо хтось діятиме неконструктивно, йому нададуть допомогу, а не кинуть до в'язниці або піддадуть покаранню. Для країн, які бажають йти своїм шляхом, робитимуться постійні спроби демонстрації переваг об'єднання.

Проект не суперечитиме їхнім релігійним переконанням, соціальним нормам чи традиціям. Ці речі неможливо витіснити. Неактуальні переконання можна подолати тільки за допомогою освітніх заходів. Такий підхід набагато обережніший за військові методи. Незважаючи на те, що цим країнам може знадобитися більше часу, ми вважаємо, вони згодом побачать переваги ідеї загального возз'єднання і спільного управління ресурсами, як це було зроблено в Америці, коли розрізнені штати об'єдналися і покінчили з територіальними чварами.

Усі ці країни відчувають дефіцит ресурсів, і ми вважаємо, що вони усвідомлюють переваги проекту. Однак цю ідею не нав'язуватимуть силою.

Запитання 91. Як проект співвідноситься з релігією?

Положення Проекту Венера жодною мірою не суперечать більшості релігійних учень світу. Можливо, головна відмінність полягає в тому, що ми насправді

хотіли б втілити ці піднесені ідеали в життя для всіх народів нашої планети.

Питання 92. Багато людей стверджують: коли духовенство не в силах привнести соціальні зміни, застосування насильства обґрунтоване. Ви згодні з такою точкою зору?

Якщо не вжити відповідних заходів, насильство неминуче. Тут не допоможуть ні побажання, ні високі пориви. Ми вважаємо, що пропонуваній нами напрям розвитку зможе втілити духовні вчення в реальність, уникнувши насильства.

Запитання 93. Що Ви можете сказати про підхід до освіти в рамках Проекту Венера?

Освіті буде відведена особлива роль. Що освіченіші діти, то багатше наше життя. Кожна дитина, яка вводить собі у вену наркотик, - розтрачене даремно життя, за яке в підсумку нам доведеться заплатити. Хоча книжки, фільми, комп'ютери та віртуальна реальність залишаться в навчанні, більша частина освітнього процесу проводитиметься за принципом прямої взаємодії студентів із фізичним середовищем. Діти дізнаються про симбіотичні взаємини між рослинами і тваринами. Вони навчатимуться на практиці з особливим акцентом на навчання і науку спілкування, що дасть змогу учням краще усвідомити значущість фізичних явищ. Ба більше, вони навчатимуться ефективно взаємодіяти з іншими, ділитися досвідом, досліджувати альтернативні шляхи розв'язання проблем, приймати етнічні та культурні відмінності, витісняючи нетерпимість розумінням.

Всебічний огляд історії всіх цивілізацій буде незамінним фундаментом для розуміння інших культур, їхніх цінностей і сил, що сформували ці цінності. Університетська освіта, пропонувана Проектом Венера, дасть студентам можливість краще зрозуміти культури, які відрізняються від їхніх власних, що призведе до розуміння переваг всесвітнього об'єднання заради збереження життя на Землі. Загалом, набагато складніше буде переконати когось узяти участь в агресивних, наступальних або військових діях проти інших людей або націй. За допомогою такої, ширшої освіти діти зрозуміють, що Земля - чудова і багата на ресурси планета, на якій усі народи можуть мирно співіснувати і процвітати.

Питання 94. Якою буде система освіти?

Освіта має бути чимось більшим, ніж просто презентація фактів, які студенти заучують напам'ять. Першими аспектами такої інноваційної освіти стане акцент на більш конструктивне спілкування та здатність уникати й розв'язувати конфлікти. Цього можна досягти вивченням загальної семантики (General Semantics).

Хоча книги і комп'ютери будуть використовуватися в освітньому процесі майбутнього, практичні заняття з фундаментальної науки вкрай необхідні. Вони включатимуть у себе вивчення наукового методу і його застосування в повсякденному житті. Але, найважливіше, наука і технології мають застосовуватися з користю для довкілля і людини, без чого технологічний розвиток сам по собі безглуздий.

Привнесені іншими культурами і використовувані сьогодні досягнення у сфері мистецтв і науки будуть ще одним важливим розділом в освіті. Сучасні тенденції у використанні освіти з метою збереження окремої нації є більше пропагандою, ніж презентацією правдивої інформації. Люди не зможуть зрозуміти інші культури без всебічного вивчення їхніх звичаїв, цінностей та підвалин. Жодна цивілізована культура не розвивалася поодиночі. Навпаки, у всіх народів прогрес став результатом діяльності багатьох творчих особистостей усього світу, які зробили внесок у мистецтво і науку.

Запитання 95. Як навчання, співпраця та здоровий спосіб життя будуть вбудовані в нову систему?

Якщо ми бажаємо, щоб наші діти будували конструктивні та позитивні стосунки один з одним і стали корисними для суспільства людьми, нам потрібно створити середовище, яке генерує бажану поведінку. Наприклад, якщо діти хочуть навчитися збирати невеликий транспортний засіб, за планами складання їм знадобиться четверо людей, які піднімуть кузов, тоді як двоє інших прикручуватимуть колеса. Частини, що залишилися, монтуватимуться за тим самим принципом: для повної збірки знадобиться взаємодопомога і співпраця кожного. Така форма освіти, вільна від забобонів і забобонів, допоможе студентам оцінити переваги спільної роботи.

Завдання в наших школах не будуть обов'язковими і монотонними, вони не будуть побудовані на принципах суперництва. Діти будуть безпосередньо включені в процес навчання. Наприклад, клас професійно-технічного навчання, який подобається дітям, можна розташувати на вершині пагорба, що знаходиться в центрі озера. Щоб потрапити туди, дітям потрібно буде гребти на човнах до пагорба, а потім піднятися на нього. При цьому діти виконують не лише фізичні вправи, а й досягають мети, почуття, які вони при цьому відчують, підтримують мотивацію та зміцнюють психічне здоров'я.

Питання 96. Як щодо харчування? Чи будуть люди їсти м'ясо?

Продукти харчування будуть предметом особистих уподобань. Якщо наукові дослідження покажуть, що вживання в їжу тваринних продуктів шкодить здоров'ю, то результати цих досліджень будуть доступні всім. Згодом, за допомогою освітніх заходів і використання досягнень у виробництві синтетичних білків, ми

зможемо повністю відмовитися від вживання тваринних протеїнів. У перехідний період, з метою кращого харчування для тих, хто цього потребує, ми зможемо розробити їжу, яка за запахом і смаком не відрізняється від звичної, але буде набагато кориснішою.

Ми також проти проведення дослідів на тваринах і людях.

Питання 97. Що робити з наркоманами та алкоголіками?

Шляхом освіти можна допомогти цим людям позбутися необхідності приймати штучні стимулятори. Їхнє життя стало б цікавішим, більш захопливим і різноманітним.

Про всіх наркозалежних подбають, надавши необхідне, абсолютно безоплатне лікування, щоб вони могли розв'язувати свої проблеми, не потребуючи додаткового допінгу: наркотиків, алкоголю або тютюну. Виведення грошей з ужитку також призведе до припинення наркоторгівлі, проституції тощо.

У суспільстві, в якому люди виховуються в умовах вільного доступу до інформації та до ресурсів, буде значно менше стресу і потреби в штучних стимуляторах.

У багатьох випадках медитація, вправи та інші методи допоможуть зняти напругу. Крім того, люди вчитимуться висловлювати свої думки та почуття без вживання штучних стимуляторів.

Запитання 98. Чи зацікавлений або здатний Проект Венера співпрацювати з іншими групами, міжнародними співтовариствами або окремими людьми для досягнення своєї мети - створення ресурсо-орієнтованого суспільства, впровадженого в сьогоденне суспільство? Іншими словами, чи займається Проект Венера організацією перехідного періоду? Або ж він просто наводить приклад того, які зміни можливі за умови, що суспільство в цілому стане ініціатором переходу?

Створення невеликих самодостатніх спільнот, які добре живуть самі по собі - не мета нашого проекту. Ми пропонуємо можливу глобальну суспільну систему і вітаємо співпрацю з ідейними громадами, які зацікавлені у спільній роботі над досягненням цілей і пропозицій Проекту Венера. Однак наразі нам не відомі організації, які виступають на підтримку цього напрямку. Ми безперервно працюємо над тим, щоб познайомити людей, організації та спільноти з пропонованою нами альтернативою. Ми вітаємо будь-яку допомогу і підтримку.

На цьому етапі ми не в силах здійснити перехід. Але ми хотіли б зробити якомога більше для того, щоб покласти початок змінам, і весь час над цим працюємо.

Запитання 99. Як Ви думаєте, як люди відреагують на Ваші пропозиції (як б назвав їх "уявними")? Які у Вас стосунки з людьми? Наскільки важливі переконливість і реальні успіхи?

Я незалежний від сьогоднішніх цінностей, мови та звичаїв, оскільки вони виникли ще століття тому. На мене також не впливає те, у що вірить більшість. Адже в минулому був час, коли багато хто вважав, що Земля плоска, вірили в різних богів і демонів, яких і вважали винуватцями всіх проблем.

Я також не згоден з концепцією, що люди насправді спілкуються один з одним. Спілкування можливе тільки в разі, якщо співрозмовники мають схожий досвід у технологіях і науці. У більшості випадків люди розмовляють не один з одним, а "один на одного".

Коли я роблю подібні заяви, я завжди намагаюся навести прості приклади переваг пропонованого соціального напрямку. Для пояснення цієї концепції можливого життєздатного майбутнього для всіх людей, ми випускаємо фільми і книги, проводимо семінари.

Справа не в переконливості. Якщо суспільство продовжить іти тим самим курсом, як і зараз, ми знищимо навколишнє середовище і одне одного.

Запитання 100. Проект Венера - це утопія?

Проект Венера не є утопією. Ми не приймаємо концепцію утопічного суспільства і вважаємо її неправильною. Суспільство завжди перебуває в процесі зміни. Ми пропонуємо альтернативний напрям, зусилля якого спрямовані на ліквідацію причин багатьох наших проблем. У людського і технологічного розвитку немає меж. Людина і технологія зазнають постійних змін. Навіть якщо створити суспільство, в якому здійснено необхідні зміни для поліпшення життя людей і довкілля, воно буде всього лише початком наступного етапу розвитку. Ми постійно перебуваємо в стані переходу і робимо нові відкриття.

Життєстійкість будь-якої соціальної системи залежить від її здатності допускати належні зміни задля поліпшення суспільства в цілому. Шлях, яким ми підемо, покаже, чи справді на Землі існує розумне життя. Для досягнення нової соціальної формації буде потрібно чимало добровільної, безкорисливої участі. Майбутнє не залежить виключно від Проекту Венера. Ми лише пропонуємо напрямок розвитку. Майбутнє залежить від рішень, які ми приймаємо вже сьогодні.

Запитання 101. Які у Вас плани на майбутнє? Що Ви збираєтеся робити зараз? Який крок плануєте потім?

Ми працюємо над сценарієм до фільму, який познайомив би глядача з цілями і напрямком Проекту Венера. Ми вважаємо, що такий фільм необхідний і буде ефективним засобом для демонстрації широкому загалу нових можливостей, що з'являються за умови, коли наука і технології використовуються розумно і на благо кожного.

Запитання 102. Чимало людей каже, що ситі по горло життям у суспільстві, де правлять гроші, і що вони хотіли б мати більше можливостей для самореалізації. Що б Ви порадили цим людям?

Детально познайомитися з напрямком і цілями Проекту Венера, а також допомагати залучати більше прихильників.

Питання 103. Чи встигнемо ми побачити ці зміни?

Я не знаю відповіді на це питання. У мене немає контролю над цим процесом. Проте все своє життя я працював над створенням альтернативних стратегій для досягнення життєстійкого майбутнього для всіх людей, займався дослідженням фундаментальних змін у тому, як ми взаємодіємо один з одним, навколишнім світом і самі з собою. Ми пропонуємо нову соціальну систему несхожу на жодну з тих, що існували раніше. Проект закликає до цілеспрямованого перегляду культури в такий спосіб, щоб для неї війна, бідність, голод, борги і людські страждання були б не тільки усувними, а й абсолютно неприйнятними. Ця нова цивілізація використовує технології, кібернетику і науку на користь людини і довкілля для забезпечення, захисту і підтримки більш гуманного світу для всіх людей. Прийняття чогось меншого призведе до продовження тих самих проблем, які властиві наявній глобальній корпоративній економіці.

Запитання 104. Яку ідею Ви б обрали, щоб описати саму суть цього нового суспільства? Загальне об'єднання? Наукове відкриття?

Ресурси Землі як спільне надбання всіх людей планети поряд із всесвітньою ресурсо-орієнтованою економікою.

Запитання 105. Що ви думаєте про використання наркотиків у майбутньому?

На сьогоднішній день вигідно поширювати наркотики і робити людей залежними, оскільки це приносить величезну грошову вигоду. Так, у перехідний період будуть проблеми, оскільки люди потребуватимуть наркотиків і вимагатимуть їх. У них буде

можливість отримати їх. Однак людям буде доступно набагато більше інформації про позитивні й негативні впливи вживання наркотичних препаратів. Тим, хто забажає відмовитися від вживання наркотиків, буде надано всіляку допомогу, яку сьогодні вони не могли б собі дозволити. При цьому в процесі реабілітації їх не засуджуватимуть, головним завданням буде фізичне і психічне здоров'я людини.

Зрештою, ми сподіваємося створити середовище, яке буде досить цікавим і стимулюючим, де не буде приводу для вживання наркотиків. За правильної освіти та менш стресового життя потреба в наркотиках відпаде. Люди будуть озброєні більш здоровим психологічним світоглядом і кращими засобами для вирішення проблемних ситуацій у житті.

Запитання 106. Що ви можете сказати з приводу сексу і сексуального потягу?

Наведемо конкретний приклад: якщо діти зростають в умовах, де купання голяка вважається нормою, їхнє ставлення до сексу і сексуальна поведінка розвиватимуться інакше, ніж у ситуаціях, коли їхні тіла завжди прикриті. Сексуальні відхилення та фетишизм, найімовірніше, повністю зникнуть у культурах, де до неприкритих тіл ставляться як до чогось природного. Такі відхилення як пристрасть до підглядання, продаж журналів з голими тілами, ексгібіціонізм тощо, у більшості випадків, спостерігаються в тому суспільстві, де секс перебуває під публічною заборонаю або людям його бракує. На жаль, більшість релігійних вчень намагається зберегти консервативні сексуальні погляди, роблячи особливий акцент на почутті провини. Суспільство, що приймає антинаукові цінності та вірування про секс, приречене на створення нездорових відхилень, що включають жорстокість, садизм тощо.

Ставлення до сексу і сексуальна поведінка в більш розумному суспільстві розвиватиметься шляхом, що помітно відрізняється від традиційного. Ми вважаємо, що нагота стане більш поширеним явищем на пляжах, у парках та інших місцях, а також, фактично, стане нормою в майбутньому. Згодом терпиме ставлення до сексуальних уподобань переважатиме. У такій культурі секс не буде придушуватися, що знизить інтерес до дівчат-танцюристок, химерної і показушної зовнішності, сексуальної екстравагантності тощо. Сексуальні відхилення є результатом релігійних концепцій, які засуджують наготу і сексуальні вподобання.

Жак Фреско, засновник організації "Проект Венера", деякий час жив на Полінезійських островах у Тихому океані, місцеві жителі яких не носили одягу. У зв'язку з цим у них було зовсім інше ставлення до сексу і наготи. Вони поводитися не так, як поводяться люди в культурах із сексуальними позбавленнями. Чоловіки не витріщалися на жіночі тіла, а дивилися дівчатам в очі під час спілкування. Під час сексу вони пестили одне одному все тіло. Адже коли ви гладите пса, ви не обмежуєтеся його промежиною - ви гладите всю собаку. Їх не цікавили фотографії з голими жінками

або чоловіками. Вони не вихвалялися своїми сексуальними перемогами і не надавали особливого значення сексуальній поведінці, адже вона здавалася їм настільки ж природною, як і будь-яка інша. Вони починали своє статеве життя, коли були достатньо дорослими для цього. При цьому їм не були властиві жорстокість і фетишизм. Такі відхилення виникають здебільшого в сучасних "цивілізаціях", де переважають обмеження та сексуальна мораль.

Організація "Проект Венера" вважає, що сексуальні уподобання - це наслідки певного людського досвіду. Ми не судимо людей за їхніми сексуальними уподобаннями. Наше завдання - знайти умови, відповідальні за виникнення відхилень у поведінці в усіх аспектах суспільства, а потім науково реконструювати оточення так, щоб у людей розвивалися кращі цінності та взаємини. У ресурсо-орієнтованій економіці вдосконалена соціальна модель сприятиме розвитку конструктивних громадян, які співпрацюють між собою.

Запитання 107. З якої причини рух "Дух Часу" більше не є активістським крилом Проекту Венера?

Під керівництвом Пітера Джозефа рух "Дух Часу" не приділяв уваги потребам Проекту Венера і не відображав пропонованого ним напряму розвитку. Детальнішу інформацію про причину поділу організацій можна дізнатися з нашої відео-відповіді: <http://www.youtube.com/watch?v=GhWeKmJPoQs> (Відео "Чому Проект Венера припинив відносини з ДДВ" на YouTube.com).

Запитання 108. Яка ваша думка про проблему перенаселення?

Розглядаючи проблему перенаселення, дуже часто забувають про нездатність нинішньої соціально-економічної системи задовольнити потреби всіх жителів планети. Тим, хто при владі, і тим, хто був вихований у цій системі, а особливо етабльованим науковим колам набагато простіше покласти провину за жалюгідний стан світу на зростаючу чисельність населення, а не на архаїчний соціально-економічний порядок і систему цінностей, в основі якої - безмежне споживання на планеті з обмеженими ресурсами.

Наша проблема не в перенаселенні - проблема в нездатності розумно розподіляти доступні ресурси, а також у безладній системі цінностей, за якої ресурси витрачаються з руйнівною для планети швидкістю.

Цих недоліків не буде в РОЕ. Цінності тих, хто прийме нову систему, будуть повною протилежністю споживацтву. Люди розумітимуть, цінуватимуть і ставитимуть наявні ресурси планети вище за свої матеріальні бажання. У РОЕ ресурси будуть використовуватися ефективно і розумно; вироблені речі будуть довговічними, такими, що переробляються і модифікуються.

Ресурсів планети, за їх грамотного витрачання, більш ніж достатньо для задоволення потреб усього семи мільярдного населення Землі і за набагато вищого рівня життя. Ця здатність задовольняти потреби зростаючого населення буде тільки посилюватися в міру того, як розширяться наші технічні можливості створення достатку. Релевантна освіта матиме істотний вплив на рівень народжуваності та приведе його у відповідність із несучою здатністю планети. Отримавши повну свободу обирати освіту в будь-якій царині знань, подорожувати в будь-яку точку світу і брати участь у будь-якій цікавій діяльності, малоймовірно, що люди вважатимуть за краще сидіти вдома і займатися сімейним побутом.

Не дивно, що найвища народжуваність спостерігається в країнах з найменш розвиненою системою освіти, з найгіршими соціальними та економічними умовами життя поряд із високими показниками нерівності доходів.